

Magisteruppsats

Master's thesis – one year

Företagsekonomi

Business Administration

Earnings management: nedskrivning av goodwill till verkligt värde enligt IFRS 3

Christoffer Svensson och Marie Undin

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

MITTUNIVERSITETET

Institutionen för samhällsvetenskap och juridik

Examinator: Martin Johanson, martin.johanson@miun.se

Handledare: Peter Öhman, peter.ohman@miun.se

Författare: Christoffer Svensson, chsv1103@student.miun.se

Marie Undin, maun1100@student.miun.se

Utbildningsprogram: Magisterprogrammet, 240 hp

Huvudområde: Företagsekonomi

Termin, år: VT, 2015

SAMMANFATTNING

Under senare år har flertalet förändringar skett inom området för finansiell rapportering, vilket har lett till att fler tillgångar nu ska redovisas till verkligt värde. Införandet av IFRS år 2005, förändrade värderingsreglerna för goodwill och har inneburit en övergång från årlig avskrivning till årlig nedskrivningsprövning enligt IFRS 3. Dessa nedskrivningsprövningar har givit ökade möjligheter för bolagsledningen att göra subjektiva bedömningar vid värderingen. Tidigare forskningen har påvisat att ökad subjektivitet ökar möjligheterna att manipulera resultatet, det vill säga tillämpa earnings management.

I denna studie undersöks om bolag noterade på Nasdaq OMX large cap tillämpar earnings management i form av big bath och income smoothing genom nedskrivningar av goodwill, om införandet av IFRS har påverkat tillämpningen, samt om utvalda faktorer påverkar valet att göra nedskrivningar av goodwill. Genom tidigare forskning har det framkommit att faktorerna bolagets storlek, avkastning på totala tillgångar (ROA), skuldsättning samt VD-byte påverkar goodwillnedskrivningar, som i sin tur påverkar tillämpningen av earnings management. Syftet var att beskriva och analysera om bolag tillämpar earnings management genom goodwillnedskrivningar, samt om de förändrade reglerna för goodwill i IFRS 3, från obligatoriska avskrivningar till behovsstyrda nedskrivningar av goodwillposten medfört några förändringar i tillämpningen. I studien analyserades även om de utvalda faktorerna påverkar nedskrivningar av goodwill samt om dess påverkan har förändrats i och med införandet av IFRS.

Resultatet av studien visar att det finns ett samband mellan earnings management metoden big bath och goodwillnedskrivningar, men inte mellan income smoothing och nedskrivningar av goodwill. Studien visar även att införandet av IFRS inte har påverkat bolagens tillämpning av earnings management genom goodwillnedskrivningar. Istället tycks makroekonomiska faktorer spela in. Resultatet av de undersökta faktorerna visar att endast bolagets storlek påverkar goodwillnedskrivningar. Studiens resultat stödjer till viss del tidigare forskning inom området.

NYCKELORD: Earnings management, big bath, income smoothing, goodwillnedskrivningar

ABSTRACT

Over the past years several changes have been made in the area of financial reporting and one effect of this changes is that more assets now shall be valued at fair value. The introduction of IFRS in 2005, changed the valuation rules for goodwill and resulted in a transition from annual amortizations to annual impairment testing, according to IFRS 3. The impairment testing have contributed to increased opportunities for managers to use subjectivity in the valuation. Previous research has pointed out that with increasing subjectivity, the possibilities to manipulate the results also increases, that is, the opportunities to apply earnings management increases.

This study examines whether companies listed on Nasdaq OMX large cap applies earnings management, in forms of big bath and income smoothing, through goodwill impairments, if the introduction of IFRS has affected the application, and if some chosen factors are affecting the goodwill impairment. Previous research has shown the factors such as company size, return on assets (ROA), leverage and CEO changes affects goodwill impairments, which in turn affects the application of earnings management. The purpose of this study was therefore to describe and analyze if the changes in the goodwill rules in IFRS 3, from mandatory amortization to yearly impairment testing of goodwill, means that companies can apply earnings management. The study also analyzed if the chosen factors affected goodwill impairments, and if its influences changed when the IFRS was introduced.

The result of this study show that there is a correlation between earning management applied through big bath accounting and goodwill impairments, but there is no correlation between income smoothing and goodwill impairments. This study also shows that the introduction of IFRS has not affected the companies' application of earnings management through goodwill impairments. In some extents the results of this study is supported by previous research in the field.

KEY WORDS: Earnings management, big bath, income smoothing, goodwill impairments

FÖRORD

Denna magisteruppsats är skriven under vårterminen 2015 på Mittuniversitetet i Sundsvall, inom ämnet företagsekonomi med inriktning redovisning och revision.

Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare Peter Öhman som funnits tillgänglig för frågor genom hela processen och kommit med värdefulla åsikter och hjälp när vi behövt det. Vi vill även tacka våra familjer som stöttat och stått ut med oss under processen.

Utän er hade denna uppsats inte varit möjlig att genomföra.

Tack!

Sundsvall den 4 juni 2015

Christoffer Svensson

Marie Undin

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	I
ABSTRACT	II
FÖRORD.....	III
1. Inledning.....	1
1.1 Problembakgrund	1
1.1.1 Värdering av goodwill.....	1
1.1.2 Earnings management	2
1.1.3 Goodwillnedskrivningar och earnings management	3
1.2 Frågeställningar	4
1.3 Syfte	4
2. Referensram	5
2.1 Värdering av goodwill.....	5
2.1.1 Värdering till verkligt värde	5
2.1.2 IFRS-reglerna och dess påverkan på goodwill.....	6
2.2 Earnings management	7
2.2.1 Beskrivning av earnings management.....	7
2.2.2 Big bath	8
2.2.3 Income smoothing	9
2.3 Goodwillnedskrivningar och earnings management	10
2.3.1 Påverkande faktorer.....	10
2.3.2 Bolagets storlek	10
2.3.3 ROA	11
2.3.4 Skuldsättning	12
2.3.5 VD-byte.....	12
2.4 Hypoteser och begreppssammanställning	13
3. Metod	16
3.1 Litteraturundersökning och källkritik.....	16
3.2 Val av metod, ansats och synsätt.....	16
3.3 Urval och datainsamling.....	17
3.4 Operationalisering	20
3.4.1 Beroende variabler	20
3.4.1.1 Big bath	20
3.4.1.2 Income smoothing	22
3.4.2 Oberoende variabel/Beroende variabel	23

3.4.3 Oberoende variabler	23
3.4.3.1 Bolagets storlek	23
3.4.3.2 ROA	24
3.4.3.3 Skuldsättning	24
3.4.3.4 VD-byte	24
3.5 Statistisk databearbetning	25
3.5.1 Variablernas fördelning	25
3.5.2 Spearman´s Rho	26
3.5.3 Multipel regressionsanalys	28
3.6 Tillförlitlighet och etiskt förhållningssätt	29
3.6.1 Metodkritik	29
3.6.2 Reliabilitet	30
3.6.3 Validitet	30
3.6.4 Etiskt förhållningssätt	31
4. Empiri och analys	32
4.1 Deskriptiv statistik	32
4.2 Goodwillnedskrivningar och earnings management	32
4.3 Goodwillnedskrivningar, earnings management och IFRS-reglerna	34
4.4 Goodwillnedskrivningar och påverkande faktorer	40
4.4.1 Påverkande faktorer	40
4.4.2 Påverkande faktorer; jämförelse över fyra perioder	42
5. Slutdiskussion, slutsatser och förslag till fortsatt forskning	47
5.1 Slutdiskussion	47
5.2 Slutsatser	49
5.3 Förslag till fortsatt forskning	50
Referenser	51
Appendix 1; EURO-kurser	55
Appendix 2; histogram	56
Appendix 3; spridningsdiagram	59

Figurförteckning

Figur 1: Begrepp och hypotessammanställning, utan IFRS	14
Figur 2: Begrepp och hypotessammanställning, med IFRS	14

Tabellförteckning

Tabell 1: Urvalsprocessen	18
Tabell 2: Medianen för BATH	21
Tabell 3: Medianen för SMOOTH	22
Tabell 4: Deskriptiv statistik, skewness och kurtosis.....	25
Tabell 5: Styrkan på korrelationen enligt Pallant (2010)	27
Tabell 6: Deskriptiv statistik över variablerna	32
Tabell 7: Korrelationen mellan BATH och GWNED (alla år)	33
Tabell 8: Korrelationen mellan SMOOTH och GWNED (alla år)	33
Tabell 9: Korrelationen mellan BATH och GWNED period 1 (år 2002-2004).....	35
Tabell 10: Korrelationen mellan SMOOTH och GWNED period 1 (år 2002-2004).....	35
Tabell 11: Korrelationen mellan BATH och GWNED period 2 (år 2005-2007).....	36
Tabell 12: Korrelationen mellan SMOOTH och GWNED period 2 (år 2005-2007).....	36
Tabell 13: Korrelationen mellan BATH och GWNED period 3 (år 2009-2010).....	36
Tabell 14: Korrelationen mellan SMOOTH och GWNED period 3 (år 2009-2010).....	37
Tabell 15: Korrelationen mellan BATH och GWNED period 4 (år 2012-2014).....	37
Tabell 16: Korrelationen mellan SMOOTH och GWNED period 4 (år 2012-2014).....	38
Tabell 17: Korrelationen mellan BATH och GWNED efter införandet av IFRS	38
Tabell 18: Korrelationen mellan SMOOTH och GWNED efter införandet av IFRS	38
Tabell 19: Regressionsanalys av GWNED mot utvalda variabler (alla år).....	40
Tabell 20: Regressionsanalys av GWNED mot utvalda variabler period 1, innan IFRS.....	42
Tabell 21: Regressionsanalys av GWNED mot utvalda variabler, period 2 (år 2005-2007)...	43
Tabell 22: Regressionsanalys av GWNED mot utvalda variabler, period 3 (år 2009-2010)...	43
Tabell 23: Regressionsanalys av GWNED mot utvalda variabler, period 4 (år 2012-2014)...	44
Tabell 24: Regressionsanalys av GWNED mot utvalda variabler åren efter införandet av IFRS	44

1. Inledning

Detta inledande kapitel inleds med en problembakgrund, med fokus på värdering av goodwill, earnings management och goodwillnedskrivningar. Utifrån problembakgrunden har tre frågeställningar formulerats. Kapitlet avslutas med att studiens syfte presenteras.

1.1 Problembakgrund

1.1.1 Värdering av goodwill

Under senare år har flertalet förändringar skett inom området för finansiell redovisning, delvis med grund i en ökad globalisering som bidragit till ett ökat behov av jämförbarhet mellan redovisning i olika länder (Sundgren et al., 2013:12). IASB¹, utgivare av IFRS², arbetar bland annat med att öka harmoniseringen av redovisningsregler och har under senare år utgivit ett antal nya internationella standarder. I de nya standarderna har fokus skiftat från historisk kostnad till verkligt värde, det vill säga redovisning till verkligt värde har nu ökat. Studier har påpekat att jämfört med historisk kostnad kan värdering till verkligt värde öka harmoniseringen (Barlev & Haddad, 2007). Redovisning till historisk kostnad har framförallt erhållit kritik för att den inte ger användbar information vid prisförändringar och förändrade marknadssituationer (Deegan & Unerman, 2011:158). IASBs intentioner med att ersätta värdering till historisk kostnad med verkligt värde i många situationer är delvis att öka informationens användbarhet vid beslutsfattande (Hamberg et al., 2011). Redovisning till verkligt värde är ett av de mest omdebatterade områdena inom redovisning, eftersom valet av värderingsmetod direkt påverkar bolags finansiella ställning (Ágota, 2014). Verkligt värde anses vara en subjektiv värderingsmetod med grund i att den baseras på bolagsledningens bedömningar och uppskattningar (Baboukardos & Rimmel, 2014).

År 2005 antog fler än 120 länder runt om i världen redovisningsstandarderna från IFRS. Länder så som Australien, EU:s medlemsländer med flera, kräver nu att noterade bolag, med vissa undantag, ska upprätta koncernredovisning i enlighet med standarderna i IFRS (Horton et al., 2013). Den obligatoriska implementeringen av IFRS för noterade bolag i EU har påverkat finansiell rapportering eftersom de nya standarderna ger bolagsledningen mer handlingsutrymme, speciellt när värdering sker till verkligt värde (Baboukardos & Rimmel, 2014; Hamberg & Beisland, 2014). Det finns anledning att tro att vissa specifika balansposter som värderas till verkligt värde kan skilja sig åt, med grund i att redovisningen av dessa poster inte följer detaljerade regler utan är baserade på bolagsledningens beslut. Besluten är främst relaterade till antaganden och prognoser. Om bolagsledningens motivering är otillräcklig kan det leda till att redovisningens tillförlitlighet blir låg och därmed även relevansen (Baboukardos & Rimmel, 2014).

En betydande balanspost som påverkas av de förändrade reglerna i IFRS är den immateriella tillgången goodwill (Hamberg et al., 2011). IASBs uppfattning är att goodwill inte nödvändigtvis minskar i värde på ett rutinmässigt sätt, utan har ett obestämt liv. Det har lett

---

¹ International Accounting Standards Board

² International Financial Reporting Standards

fram till IFRS 3, att goodwill inte årligen ska skrivas av utan i stället ska genomgå nedskrivningsprövning (Hamberg & Beisland, 2014). Redovisning av goodwill är ett område som debatterats under flera årtionden. Debatten har till stor del fokuserats på om goodwill ska anses vara en tillgång och om det aktiverade värdet årligen ska skrivas av, och i så fall under hur lång tid, eller om det ska skrivas ner när värdet sjunker (Chalmers et al., 2011). I och med införandet av IFRS-reglerna har diskussionen om värdering av goodwill åter tagit fart på grund av den omfattande användningen av värdering till verkligt värde (Baboukardos & Rimmel, 2014).

Goodwill står i centrum av kritiken mot värdering till verklig värde. Kritik har riktats mot den höga subjektiviteten som redovisningsmetoden för goodwill innebär, vilket kan bidra till negativa effekter för finansiell rapportering (Pajunen & Saastamoinen, 2013; Baboukardos & Rimmel, 2014). Det är dock inte enbart negativt när bolagsledningens möjligheter till redovisningsbedömningar ökar, utan det kan även bidra till att de finansiella rapporterna blir mer informativa för användarna (Healy & Wahlen, 1999), vilket var ett av IASBs syften med att genomföra en förändring i värdering av goodwill (Hamberg et al., 2011).

1.1.2 Earnings management

Om goodwillredovisning används för opportunistisk rapportering, kan frågan ställas varför inte samma opportunistik användes innan IFRS 3 infördes. En förklaring till det är enligt Hamberg och Beisland (2014) att redovisning av goodwill tidigare inte ansågs vara ett fungerande verktyg för vinstmanipulering (earnings management) eftersom de årliga avskrivningarna höll ner det bokförda goodwillvärdet. Avskrivningarna var inte ett resultat av bolagsledningens subjektiva bedömning. Attityder till opportunistiska nedskrivningar av goodwill kan ha ändrats när IFRS 3 infördes, med grund i ökade möjligheter till earnings management genom goodwillposten (Pajunen & Saastamoinen, 2013; Hamberg & Beisland, 2014).

Earnings management kan beskrivas som någonting som uppstår när bolagsledningen har möjlighet att använda bedömningar i rapporteringen och vid transaktionsstrukturering för att förändra den finansiella rapporten. Detta antingen för att vilseleda vissa intressenter om bolagets ekonomiska utveckling eller för att påverka utfallet av avtal som är beroende av det redovisade resultatet (Healy & Wahlen, 1999). En goodwillnedskrivning kan med andra ord genomföras under en period av dålig lönsamhet, för att vid en senare period kunna undvika en nedskrivning och då redovisa ett bra resultat, vilket benämns big bath (Pajunen & Saastamoinen, 2013). Ytterligare en metod av earnings management är income smoothing, som innebär att bolag genomför en nedskrivning vid ett onormalt högt resultat för att jämna ut resultat mellan åren (Habib & Haiyan, 2012).

Alves (2013) har granskat om publika portugisiska bolag använder goodwillnedskrivningar för att hantera vinster, det vill säga tillämpa earnings management. Resultatet av studien tyder på att beloppet på nedskrivningar är positivt relaterat till earnings management, vilket pekar på att de nya reglerna ger bolagsledningen ökat handlingsutrymme vad gäller nedskrivningar. Goodwillnedskrivningar relaterade till earnings management skapar oro för standardsättare. Det

indikerar att bolag utnyttjar utrymmet, flexibiliteten i redovisningsreglerna för att uppnå ekonomiska mål och öka den egna vinningen (Churyk & Cripe, 2011). Trots att earnings management anses vara förekommande bland forskare, har det varit svårt att lägga fram övertygande dokumentation om fenomenet. Problem uppstår främst för att forskare, för att identifiera om vinsten har blivit manipulerad, först måste försöka uppskatta vinsten innan effekterna av earnings management kan analyseras (Healy & Wahlen, 1999). Studier har dock visat att det ges fler möjligheter till earnings management under nuvarande IFRS-regler än under tidigare europeiska standarder (Pajunen & Saastamoinen, 2013; Hamberg & Beisland, 2014).

1.1.3 Goodwillnedskrivningar och earnings management

Den amerikanska motsvarigheten till IFRS 3 är SFAS³ 142, utgiven av FASB⁴. Den implementerades år 2001 och förändrade, i likhet med IFRS 3, redovisning av goodwill från avskrivning till en metod med nedskrivning (Hamberg et al., 2011). Studier har påvisat att när SFAS 142 förändrade hur goodwillvärdet minskar, tog flera bolag tillfället i akt att skriva ner stora belopp av goodwill kort efter införandet. Antalet bolag som skrev ner stora goodwillvärden minskade fem år senare, trots att varken omfattningen av nedskrivningar, utlämnandet av fakta eller omständigheter kring nedskrivningar hade förändrats (Churyk & Cripe, 2011). Jämfört med amerikanska bolag skrev europeiska bolag av goodwill under en kortare tidsperiod. Enligt Hamberg et al. (2011) borde det innebära att avskaffandet av avskrivningar har större effekt på europeiska bolags redovisade resultat, vilket kan uppmuntra opportunistiskt beteende. Vidare menar Hamberg et al. (2011) att studier visar att redovisningsval i samband med den första obligatoriska tillämpningen av SFAS 142 drevs av ekonomiska incitament. Dessa incitament kan vara lika betydande i ett europeiskt sammanhang, särskilt då studier har antytt att earnings management är mer förekommande i Europa än i USA.

Hayn och Hughes (2006) har undersökt om de ekonomiska upplysningarna om förvärvade enheter gör det möjligt för investerare att effektivt kunna förutsäga goodwillnedskrivningar. Det är en uppgift som har blivit mer betydande i och med att de årliga avskrivningarna av goodwill avskaffades. Resultatet pekar på att möjligheterna att förutse goodwillnedskrivningar med grund i att informationen i de finansiella rapporterna är begränsad. Det kan ses som bekymrande med tanke på att det innebär att mängden och kvaliteten av de nuvarande upplysningarna inte tillåter investerare, revisorer och andra användare av de finansiella rapporterna att effektivt värdera lämpligheten av bolagsledningens beslut angående goodwillnedskrivningen. Pajunen och Saastamoinen (2013) stärker detta i och med att de funnit indikationer från revisorer om att goodwillnedskrivningar inte alltid genomförs trots att det hade varit lämpligt att göra det. Det kan kopplas till att bolagsledningen utnyttjar handlingsfriheten inom redovisningsområdet. Empiriska studier tyder även på att bolag använder sitt handlingsutrymme för nedskrivningarna för att hantera resultatet (Alves, 2013).

---

³ Statements of Financial Accounting Standards

⁴ Financial Accounting Standards Board

Tre faktorer som tidigare forskning menar inverkar på goodwillnedskrivningar samt tillämpningen av earnings management är bolagets storlek (Gu et al., 2005; Godfrey & Koh, 2009; Chalmers et al., 2011), return on assets (ROA), det vill säga, avkastningen på totala tillgångar (Godfrey & Koh, 2009; Chalmers et al., 2011), samt bolagets skuldsättning (Alves, 2009; AbuGhazaleh et al., 2011; Habib & Hamadi, 2012). Studier har även påvisat att nedskrivning av goodwill är ett beslut kopplat till bolagsledningen, då den fastställer goodwillvärdet (Alves, 2013). Det stärks av Pajunen och Saastamoinen (2013) som menar att det finns en positiv korrelation mellan nedskrivningar och nyliga VD-byten.

Övergången från de tidigare redovisningsreglerna med obligatoriska avskrivningar av goodwillposten till IFRS 3, med nedskrivningsprövningar, har medfört att det krävs bedömningar av bolagsledningen vid värderingen av goodwillposten. Det ger bolagsledningen möjligheter till egna tolkningar samt partiskhet (Chalmers et al., 2011). Således tillåter beslutet om att skriva ner värdet på goodwill och omfattningen av nedskrivningen bolagsledningen att använda sitt omdöme i fastställandet av goodwillvärdet och dess resultatpåverkan. Centralt för standardsättare och reglerare är att ta beslut om hur mycket bedömningar bolagsledningen ska tillåtas göra i den finansiella rapporteringen. Detta medför att standardsättare är intresserade av empiriska belägg om omfattningen av olika former av earnings management, vilka redovisningsmetoder som används samt vad motiven är och effekter av det (Healy & Wahlen, 1999).

1.2 Frågeställningar

Utifrån problembakgrunden kan följande frågeställningar formuleras:

- I vilken grad tillämpar noterade bolag earnings management genom goodwillnedskrivningar?
- I vilken grad påverkar IFRS-reglerna bolagens tillämpning av earnings management genom goodwillnedskrivningar?
- I vilken grad påverkar faktorerna bolagets storlek, ROA, skuldsättning samt VD-byte tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar, samt i vilken grad har faktorernas påverkan förändrats i och med IFRS-reglerna?

1.3 Syfte

Syftet är att beskriva och analysera om bolag tillämpar earnings management i form av big bath och income smoothing genom goodwillnedskrivningar, samt om de förändrade reglerna för goodwill i IFRS 3, från obligatoriska avskrivningar till behovsstyrda nedskrivningar av goodwillposten medfört några förändringar i tillämpningen. Syftet är vidare att analysera om fyra genom tidigare forskning funna faktorer påverkar nedskrivningar samt om dess påverkan har förändrats i och med införandet av IFRS.

2. Referensram

I detta kapitel presenteras studiens referensram, med utgångspunkt i värdering till verkligt värde. Därefter riktas intresset mot goodwillreglerna enligt IFRS, samt en beskrivning av earnings management. I kapitlet beskrivs även faktorer som kan påverka nedskrivningar av goodwill och genom det earnings management. Avslutningsvis presenteras studiens hypoteser.

2.1 Värdering av goodwill

2.1.1 Värdering till verkligt värde

Verkligt värde kan beskrivas som det pris som skulle erhållas för att sälja en tillgång eller betalas för att överföra en skuld i en ordnad transaktion mellan marknadsaktörer under normala förhållanden vid värderingstidpunkten (Cairns, 2006). Om det finns en aktiv och likvid marknad för tillgången där identiska tillgångar erhålls är det verkliga värdet lika med tillgångens marknadsvärde, det vill säga, det noterade priset. Denna värderingsteknik av verkligt värde kallas för ”mark-to-market” (Deegan & Unerman, 2011:184). I avsaknaden av noterade priser på aktiva marknader, kräver IASB när det är möjligt att marknadsinformation och värderingstekniker används (Cairns, 2006). Det finns dock situationer där varken aktiva marknader eller identiska tillgångar existerar för den aktuella tillgången, vilket innebär att ett marknadsvärde inte är tillgängligt. Vid dessa tillfällen används en teknik som benämns ”mark-to-model” (Deegan & Unerman, 2011:185).

Vid värdering av tillgångar där det inte finns noterade priser och inte en aktiv marknad, ska bolagsledningen uppskatta det verkliga värdet. Denna uppskattning av det verkliga värdet anses vara svår, eventuellt till och med otillförlitlig. IFRS förbjuder dock användning av verkligt värde när det inte går att uppskatta på ett tillförlitligt sätt (Cairns, 2006). IASB har främjat tillämpning av värdering till verkligt värde för icke-finansiella tillgångar där marknadsbaserade värderingar är framtagna av bolagsledningens egna förväntningar angående framtida kassaflöden (Hamberg et al., 2011). Goodwill är en icke-finansiell tillgång där det inte finns en aktiv marknad eller noterade priser att använda vid värderingen. Bolagsledningens bedömningar är således avgörande för värderingen. Bedömningar och uppskattningar är en central del av redovisning till verkligt värde och det är ett av de mest omdebatterade områdena inom redovisning, med grund i att valet av värderingsmetod direkt påverkar bolags finansiella situation (Ágota, 2014).

Verkligt värde anses både ha önskvärda samt tvivelaktiga attribut. Det anses vara en bättre ekonomisk åtgärd i jämförelse med historisk kostnad, men kan dock leda till misslyckade värderingar, främst i situationer där ”mark-to-model” används (Baboukardos & Rimmel, 2014). Detta med grund i den subjektivitet som värderingsmetoden innebär, eftersom den baseras på uppskattningar. Värden som inte är baserade på aktiva marknader och noterade priser, det vill säga overifierade verkliga värden, ökar sannolikheten för opportunistiskt beteende (Hamberg & Beisland, 2014). Det har argumenterats att om det verkliga värdet för vissa tillgångsslag inte är lättillgängligt, är det troligt att bolagets marknadsvärdering snarare hindras än underlättas av verkligt värde (Baboukardos & Rimmel, 2014). Verkligt värde gör det mer utmanande för dem som granskar de finansiella rapporterna att avgöra om uppgifterna stämmer, eftersom det krävs

värdering (Pajunen & Saastamoinen, 2013). Det har framkommit att investerare fäster större vikt vid goodwillvärdet, än vid många andra balansposter, vilket indikerar att redovisning av goodwill kan få ekonomiska konsekvenser för det rapporterade bolaget, och att kapitalmarknadsaktörer lägger vikt vid redovisad goodwill vid beslutsfattande och utvärdering av beslut (Chalmers et al., 2011).

2.1.2 IFRS-reglerna och dess påverkan på goodwill

Goodwill beskrivs enligt IFRS 3 som skillnaden mellan förvärvspriset och nettovärdet av de tillgångar och skulder, värderade till verkligt värde, som återfinns i det förvärvade bolaget (Hamberg & Beisland, 2014). Det är denna typ av goodwill, förvärvad goodwill, som får redovisas som en tillgång i bolagets balansräkning (Sundgren et al., 2013:113). Vid ett företagsförvärv måste bolaget redovisa den information som behövs för att intressenterna ska kunna utvärdera hur ett bolagsförvärv påverkar det förvärvande bolagets resultat och tillgångar för den redovisade perioden. Justeringar som har genomförts i samband med ett förvärv behöver även redovisas i den nuvarande rapporteringsperioden (Hamberg & Beisland, 2014). I IFRS 3 behandlas redovisning av rörelseförvärv och redovisnings- och värderingsregler beträffande förvärvad goodwill.

I IFRS 3 har historisk kostnad ersatts med verkligt värde, vilket ger bolagsledningen ökad frihet att fastställa tillgångens verkliga värde utan en verklig och aktiv marknad för tillgången. Där överger IFRS de tidigare reglerna angående avskrivningar på goodwill och anger att det bokförda värdet ska genomgå en årlig nedskrivningsprövning, i enlighet med IAS⁵ 36 (Hamberg et al., 2011; Alves, 2013). Där ska det verkliga värdet jämföras med det redovisade värdet (Alves, 2013). Bolag måste med andra ord göra en bedömning att inte det bokförda värdet av goodwill i balansräkningen överstiger det verkliga värdet. Om det bokförda värdet är högre än återvinningsvärdet anses en nedskrivning vara nödvändig (Alves, 2013).

IAS 36 beskriver nedskrivning av tillgångar, samt innehåller vissa detaljregler för hur nedskrivning av goodwill ska hanteras. Enligt standarden kan det finnas anledning att genomföra tätare omprövning av goodwillposten än årliga om det finns tecken på nedskrivningsbehov (Sundgren et al., 2013:114). Syftet med IAS 36 är att det verkliga värdet av tillgångar ska reflekteras i balansräkningen. Mer specifikt är standarden utformad för att försäkra att tillgångar inte redovisas till ett högre värde än återvinningsvärdet, vilket är det högsta av det verkliga värdet eller nyttjandevärdet (Alves, 2013). Dock ger IAS 36 ledningen handlingsutrymme och möjlighet till subjektiva bedömningar, om hur det verkliga värdet av bolagets goodwill ska bedömas (Alves, 2013). Redovisning av goodwill är med andra ord starkt influerat av värdering till verkligt värde, både vid det initiala stadiet, värderingen enligt IFRS 3, samt vid nedskrivningsprövningen (Baboukardos & Rimmel, 2014).

Hamberg et al. (2011) menar att efter införandet av IFRS har mängden aktiverad goodwill ökat, samt att goodwillnedskrivningar under IFRS är lägre jämfört med de avskrivningar som tidigare

---

⁵ International Accounting Standards

gjordes enligt exempelvis svenska redovisningsregler. IFRS 3 har följaktligen ökat det redovisade resultatet. Standardsättare menar dock att en metod för nedskrivning bättre reflekterar det underliggande ekonomiska värdet jämfört med årliga systematiska avskrivningar (Chalmers et al., 2011). Pajunen och Saastamoinen (2013) påpekar att nedskrivningsprövningar grundas på bolagsledningens uppskattningar och prognoser om framtida kassaflöden, vilket gör värderingen mer eller mindre subjektiv. Bolagsledningens bedömning och uppskattning av goodwillpostens värde kan vara rättvis, men enligt Churyk och Cripe (2011) kan det vara de ekonomiska förutsättningarna som har förändrats eller att bolaget väljer att skriva ner goodwill av andra skäl, exempelvis för att tillämpa earnings management.

2.2 Earnings management

2.2.1 Beskrivning av earnings management

Ett centralt problem inom redovisningsforskningen handlar om i hur stor utsträckning bolagsledningen förändrar det rapporterade resultatet för den egna vinningen (Beneish, 2001). I och med införandet av IFRS har tillämpningen av värdering till verkligt värde ökat, vilket bidrar till ökade möjligheter till subjektiva bedömningar för bolagsledningen (Alves, 2013). Forskning inom området har påpekat att detta leder till ökade möjligheter att tillämpa earnings management (Pajunen & Saastamoinen, 2013; Hamberg & Beisland, 2014). Vad som exakt är earnings management varierar, men Beneish (2001) har noterat tre försök till en definition av fenomenet. Den första definitionen är att earnings management är en process där bolagsledningen tar avsiktliga steg inom de givna redovisningsreglerna för att åstadkomma en önskad nivå på det redovisade resultatet.

Den andra definitionen enligt Beneish (2001) är att earnings management är ett medvetet ingripande i den finansiella rapporteringsprocessen, med avsikten att erhålla egna fördelar. Den tredje definitionen är Healy och Wahlers (1999) definition, där dem menar att earnings management sker när bolagsledningen använder egna bedömningar i den finansiella rapporteringen och strukturerar transaktioner för att förändra de finansiella rapporterna, antingen för att vilseleda vissa intressenter angående bolagets underliggande ekonomiska prestation eller för att påverka utfallet av avtal som är beroende av de redovisade värdena. De tre definitionerna kan sammanfattas genom att säga att earnings management är när bolagsledningen på något sätt påverkar den finansiella rapporten i någon riktning för att nu eller i framtiden öka den egna vinningen, men håller sig inom det regelverk som finns inom området.

Tillämpning av earnings management kan förekomma genom operativa aktiviteter; genom hur och när de operativa besluten tas, eller genom redovisningsaktiviteter, det vill säga genom valet av redovisningsmetod eller bedömningar (Jooste, 2013). I denna studie är fokus på de bedömningar som bolagsledningen kan använda angående värdering och redovisning. Earnings management kan inträffa när bolagsledningen använder bedömningar inom de restriktioner som finns inom redovisningsreglerna för att rapportera ett resultat på en bra nivå. Rusmin et al. (2012) menar att åtskilliga studier har undersökt om bolagsledningen hanterar det rapporterade resultatet opportunistiskt genom flexibiliteten som finns inom redovisningsreglerna.

Rusmin et al. (2012) har identifierat tre olika grupper av litteratur inom området för earnings management. Den första gruppen undersöker bolagsledningens incitament för hantering av rapporterade resultat kring företagsevenemang, områden relaterade kring börsnoteringar och företagsförvärv. Den andra gruppen som Rusmin et al. (2012) har identifierat, undersöker bolagsledningens motivationer för hantering av resultatet i förhållande till incitamentsprogram, exempelvis bonusprogram, aktiebaserade incitament och utdelning. Den tredje klassificeringen av earnings managementlitteratur överväger om bolagsledningen hanterar redovisat resultat för att möta acceptabla resultatnivåer. Bolagsledningen tycks även ha en tendens att minska resultatet när resultatet är extremt åt något håll, eller för att överskatta resultatet för att dem inte har presterat i nivå med förväntan, eller för att höja resultatet genom att utnyttja reserverna (Jooste, 2013). Förhållanden som bolagen inte kan påverka, kan vara faktorer som påverkar resultatet extremt åt något håll. Exempelvis på en situation som kan ha en inverkan på bolags ekonomiska situation är finanskriser. Enligt Österholm (2010) sjönk den svenska aktiemarknaden med över 40 procent under krisen 2008, vilket resulterade i att bolagens resultatrapportering påverkades de kommande åren.

Det har argumenterats att bolagsledningen kan ha incitament att manipulera det redovisade resultatet för att; redovisa ett positivt eller ett nollresultat, bibehålla den finansiella prestationen och möta det analytiskt förväntade resultatet (Rusmin et al., 2012). Om de finansiella rapporterna är tänkt att förmedla information från bolagsledningen angående bolagets prestationer måste standarder tillåta bolagsledningen att använda bedömningar i rapporteringen (Healy & Wahlen, 1999). Det var ett av motiven som IASB hade med regelförändringen, det vill säga att de redovisade värdet bättre ska motsvara bolagets prestation (Hamberg et al., 2011). Genom det kan bolagsledningen använda sin kunskap angående bolagets verksamhet och dess möjligheter för att välja metod för rapportering, uppskattningar, och avslöjande som matchar bolagets ekonomiska situation, vilket kan öka värdet på redovisningen som ett kommunikationsmedel. På grund av att redovisning inte är perfekt, skapar bedömningar även möjligheter för tillämpning av earnings management, där bolagsledningen väljer att använda rapporteringsmetoder som inte korrekt reflekterar bolagets ekonomiska verklighet (Healy & Wahlen, 1999).

2.2.2 Big bath

En form av earnings management benämns vanligtvis med begreppet "big bath", vilket innebär att en bolagsledning som står inför ekonomiskt svåra tider kommer att pressa resultatet lägre än vad som egentligen är nödvändigt och lämpligt (Kirschenheiter & Melumad, 2002). Genom att bolag kan göra bedömningar när goodwillposten ska skrivas ner, innebär det en möjlighet för bolagsledningen att göra en stor nedskrivning året bolaget går sämre än förväntat, för att vid efterföljande år genomföra en lägre eller ingen nedskrivning och på så vis kunna rapportera större förbättringar (Churyk & Cripe, 2011). Anledningen till detta är att resultaten åren efter en stor nedskrivning kommer att upplevas bättre i förhållande till året då nedskrivningen genomfördes. Detta kan fungera som ett verktyg för att attrahera fler investerare till bolaget, genom att sända signaler om att bolaget är på rätt väg, eftersom goodwillnedskrivningarna kommer leda till lägre kostnader i framtiden (Zucca & Campbell, 1992).

Det finns svårigheter kring hur goodwillposten ska definieras och hur den ska hanteras redovisningsmässigt. Detta då den anses vara en av de mest kontroversiella tillgångarna i ett bolag (Bloom, 2009). Enligt AbuGhazaleh et al. (2011) finns det en koppling mellan goodwillnedskrivningar och metoden big bath, att nedskrivningar är ett sätt att tillämpa big bath. Zhang et al. (2010) menar dock att det kan vara riskabelt att genomföra aggressiva nedskrivningar av tillgångar för att tillämpa big bath, med grund i att dessa nedskrivningar inte kan återföras. Big bath via nedskrivningar av tillgångar karaktäriseras av att de genomförs i perioder där resultatet innan nedskrivningar redan är lägre än vad som var förväntat för den perioden (AbuGhazaleh et al., 2011). Studier har påvisat att bolag som presterar sämre har en tendens att rapportera resultat i linje med big bath (Zucca & Campbell, 1992; Zhang et al., 2010).

Studier inom området har påvisat att bolagets storlek påverkar benägenheten att tillämpa metoden big bath, däremot skiljer sig forskningen åt angående om det är större eller mindre bolag som tillämpar big bath (Elliott & Shaw, 1988; Hall, 1993; Gu et al., 2005; Sevin & Schroeder, 2005). Vidare har flertalet studier påvisat att den situation där big bath vanligtvis förekommer är när bolag genomför ett VD-byte (Elliott & Shaw, 1988; Zhang et al., 2010; AbuGhazaleh et al., 2011). Kirschenheiter och Melumad (2002) har kommit fram till att när rapporteringsmiljön tillåter bedömningar, anses det karaktäriseras som en optimal rapporteringspolicy där bolagsledningen antingen tillämpar big bath eller income smoothing. Detta ger att när det endast finns dåliga nyheter, kommer bolagsledningen rapportera ännu lägre resultat och när bolaget har goda nyheter rapporterar bolagen mindre förbättringar än vad som verkligen är fallet.

2.2.3 Income smoothing

Income smoothing beskrivs enligt Habib och Haiyan (2012) som ett verktyg för bolagsledningen att i diskretion avsiktligt dämpa svängningarna i bolagets faktiska resultat. Tillämpning av income smoothing anses ha positiva effekter sett till konkurrens, genom att det ger bolagsledningen möjlighet att publicera information om framtida resultat, vilket i sin tur skulle underlätta för intressenter att skapa en uppfattning om bolagets framtid. Income smoothing är en metod som skapar lägre volatilitet i resultatet, vilket kan bidra till en uppfattning om att bolaget är ett mindre riskfyllt alternativ att investera i (Tucker & Zarowin, 2006). Samtidigt som tillämpningen kan grunda sig i att bolagsledningen vill gynna sina egna intressen (Habib & Haiyan, 2012). Det finns ytterligare faktorer som påverkar bolagsledningen att använda income smoothing, exempelvis kompensationer till styrelse i form av bonusar (Habib & Haiyan, 2012), samt en ökad möjlighet för chefer att få behålla sin position (Defond & Park, 1997).

Att använda goodwillnedskrivningar som verktyg för att tillämpa income smoothing är endast möjligt de år bolagen presenterar ett onormalt högt resultat, eftersom en nedskrivning endast kan påverka resultatet negativt. Således kännetecknas income smoothing av att resultatet före nedskrivningen är onormalt högt (AbuGhazaleh et al., 2011). Kirschenheiter och Melumad (2002) menar att ett bolag med jämnare resultat kommer att bli belönad av marknaden eftersom

bolaget uppfattas som stabilt. Samtidigt vill bolag presentera resultat som är i närheten av det förväntade värdet, eftersom en överdrivet stor överraskning på resultatet inte skulle medföra att bolagets värde ökar i samma takt som vinsten ökar. Detta leder till att bolagsledningen inte vill presentera för stora överraskningar, utan jämnar istället ut resultaten mellan åren. (Kirschenheiter & Melumad, 2002; AbuGhazaleh et al., 2011). Det samband som tidigare forskning har presenterat mellan income smoothing och goodwillnedskrivningar har dock inte varit lika framträdande som det samband som framkommit mellan big bath och goodwillnedskrivningar (AbuGhazaleh et al., 2011).

Income smoothing har studerats utifrån olika synvinklar då det finns olika typer av income smoothing, benämnda real, naturally och artificial smoothing (Martinez & Castro, 2011). Taktak och Shabou (2010) beskriver real smoothing som att bolag manipulerar resultatet genom verkliga transaktioner för att stabilisera resultatet. Naturally smoothing innebär inte något aktivt val från bolagsledningen, utan inkomsterna kommer in i en jämn ström utan påverkan. Slutligen innebär artificial smoothing att bolagsledningen väljer redovisningsmetoder som påverkar när inkomster ska redovisas (Martinez & Castro, 2011). Artificial smoothing kan bland annat innebära att bolag manipulerar resultatet genom att påverka sina goodwillnedskrivningar för att få ett jämnare resultat mellan åren (Taktak & Shabou, 2010). I denna studie är det artificial smoothing som är av intresse.

2.3 Goodwillnedskrivningar och earnings management

2.3.1 Påverkande faktorer

Flertalet studier har påvisat att det finns en korrelation mellan earnings management och goodwillnedskrivningar (AbuGhazaleh et al., 2011; Pajunen & Saastamoinen, 2013; Baboukardos & Rimmel, 2014; Hamberg & Beisland, 2014), samt att förändringarna från avskrivningar till nedskrivningar av goodwillposten genom tillämpningen av IFRS-reglerna har bidragit till ökade möjligheter till earnings management (Pajunen & Saastamoinen, 2013, Ágota, 2014). Nedan presenteras faktorer som tidigare forskning har påvisat kan påverka nedskrivningar av goodwillposten samt tillämpningen av earnings management.

2.3.2 Bolagets storlek

Enligt Godfrey och Koh (2009) har bolagets storlek en positiv inverkan på benägenheten att använda sig av nedskrivningar för att minska resultatet. Dels på grund av att de vill undvika eventuell politisk uppmärksamhet, vilket kan leda till högre kostnader i form av skatter. Gu et al. (2005) menar att större bolag inte använder sig av earnings management utan endast mindre bolag, eftersom dessa inte skulle straffas lika hårt om det kom till allmänhetens kännedom att earnings management tillämpats. Hall (1993) har påvisat att större bolag genomförde större nedskrivningar av goodwillposten jämfört mot mindre bolag, genom att studera de år som bolaget hade valt att skriva ner sina goodwillposter. Jämfört mot mindre bolag, är större bolag under högre bevakning från intressenter om hur verksamheten hanteras, vilket innebär att bolaget skulle påverkas i högre grad om de ertappades med att tillämpa earnings management (Gu et al., 2005).

Det finns även studier som menar att bolags storlek är kopplat till earnings management. Som nämnts tidigare, finns det olika skäl för att tillämpa earnings management, bolagsledningen i större bolag har ofta fler incitament att tillämpa metoden (Elliott & Shaws, 1988), bland annat genom olika bonusprogram som bolagsledningen kan erhålla vid bättre resultat (Habib & Haiyan, 2012). Chalmers et al. (2011) påvisar att storleken har en positiv relation till goodwillnedskrivningar, vilket kan bero på att negativa politiska åtgärderna kan uppkomma, alternativt att större bolag har den ledande expertisen när det gäller finansiella rådgivare och förvaltningsrevisorer som hjälper till i nedskrivningstestprocessen.

Med andra ord skiljer sig forskningen åt vad gäller om det är större eller mindre bolag som mer frekvent tillämpar earnings management. Äldre studier antyder att större bolag i högre utsträckning använder sig av big bath (Elliott & Shaw, 1988). Samtidigt skulle större bolag påverkas mer än ett mindre bolag ifall det framkom att de manipulerat sitt resultat (Gu et al., 2005). Studier genomförda under 2000-talet däremot, hävdar att mindre bolag använder metoden mer frekvent (Gu et al., 2005; Sevin & Schroeder, 2005). Sevin och Schroeder (2005) menar att innan införandet av SFAS 142 i USA var det större bolag som tillämpade earnings management genom goodwillnedskrivningar. Efter införandet tycks detta dock ha förändrats i och med deras resultat, där de funnit att mindre bolag tillämpar earnings management genom goodwillnedskrivningar i högre utsträckning jämfört mot större bolag.

2.3.3 ROA

Ett nyckeltal som påstås ha en relation till goodwillnedskrivningarna är avkastning på totala tillgångar (ROA) (Chalmers et al., 2011; Darrrough et al., 2014). Nyckeltalet används för att göra en bedömning om bolagets verksamhet ger en acceptabel förräntning på dess resurser, det vill säga verksamhetens effektivitet oberoende av hur kapitalet är finansierat. Det finns flertalet beräkningsvarianter av ROA. Godfrey och Koh (2009) beskriver det som ett mått som beskriver intäkterna i bolaget innan extraordinära poster plus goodwillnedskrivningar dividerat med totala tillgångar minskat med goodwill. AbuGhazaleh et al. (2011), Chalmers et al. (2011) samt Darrrough et al. (2014) har funnit ett negativt samband mellan ROA och nedskrivningar av goodwill. De bolag som presenterar ett högre resultat tenderar att ha lägre goodwillnedskrivningar, dels för att sannolikheten att ett bolag som presterar bättre ofta har ett högre nettokassaflöde än sämre presterande bolag. Ett högre kassaflöde innebär att sannolikheten för att det redovisade värdet ska överstiga det verkliga värdet är mindre, och därmed minskas behovet av att skriva ner goodwillposten.

En annan anledning till att genomföra en goodwillnedskrivning kan vara att bolagets kundkrets har minskat. Om ett bolag presenterar ett högt resultat är sannolikheten mindre att bolagets kundkrets minskat, vilket tyder på att ett bolag som presenterar ett lägre resultat är mer benägna att skriva ner goodwillposten jämfört mot högt presterande bolag (Chalmers et al., 2011). Darrrough et al. (2014) menar att goodwillnedskrivningar genomförs när bolaget har en lägre ROA. Detta visades genom att ROAs median och medelvärde var lägre under de år som bolagen genomförde nedskrivningar, jämfört med de år där bolagen inte genomförde några nedskrivningar av goodwillposten.

2.3.4 Skuldsättning

Studier har visat att det finns en relation mellan bolags skuldsättning och earnings management. Alves (2009) samt Habib och Hamadi (2012) menar att i bolag med högre skuldsättning ökar risken för att bolagsledningen ska bli motiverad att tillämpa earnings management och därmed manipulera resultatet. Ett bolag som har finansieringsbehov eller en hög skuldsättning har starkare incitament att manipulera resultatet eller begå bokföringsbrott (Habib & Hamadi, 2012). Forskningen är dock inte entydig om det är bolag med hög eller låg skuldsättning som mer frekvent tillämpar earnings management genom att skriva ner goodwillposten.

Godfrey och Koh (2009) menar att bolag som är nära maximal skuldsättning inte är lika benägna att genomföra nedskrivningar, eftersom dessa bolag inte vill minska resultatet och därmed riskera att få en ännu högre skuldsättningsgrad. Ledningen i bolag som har en hög skuldsättning tenderar att välja redovisningsmetoder som ökar bolagets resultat för att undvika att nå en skuldsättningsnivå som skulle innebära kostnader för bolaget. AbuGhazaleh et al. (2011) menar att det innebär att bolag med hög skuldsättning är mindre benägna att göra stora nedskrivningar av goodwillposten. Ytterligare ett argument för att bolags skuldsättning påverkar benägenheten att tillämpa earnings management är att bolag med hög belåning har en hårdare bevakning från låneinstituterna. Dessa fungerar som kontrollanter att de resultat som presenteras reflekterar det verkliga värdet av tillgången (Elliott & Shaw, 1988; AbuGhazaleh et al., 2011).

2.3.5 VD-byte

Tidigare forskning har funnit tecken av earnings management hos bolag som nyligen har genomfört ett VD-byte (Mather & Ramsay, 2009; Pajunen & Saastamoinen, 2013). AbuGhazaleh et al. (2011) framhäver tre argument till varför det kan finnas en koppling mellan goodwillnedskrivningar och VD-byten. Det första argumentet grundar sig på att bolagets nya VD har incitament att göra stora nedskrivningar under det första året, det vill säga tillämpa big bath för att vid kommande år presentera större förbättringar. Genom detta kan ansvaret för det tidigare årets låga rapporterade resultat läggas på bolagets föregående VD, vilket även bidrar till att möjligheten för framtida jämförelser reduceras. Den positiva relationen mellan nedskrivningar och VD-byten, kan även enligt AbuGhazaleh et al. (2011) bero på att den nya VD:n har ett annat perspektiv på bolaget och dess prestationer, att den nya VD:n kan utöva större kontroll över tillgångarna, vilket kan resultera i en nedskrivning av goodwillposten.

Det tredje argument angående VD-byte som AbuGhazaleh et al. (2011) framhåller är att den nya VD:n möjligtvis genomför nödvändiga nedskrivningar som verkligen reflekterar bolagets underliggande ekonomiska situation, en situation som har sin grund i att bolaget föregående år presterat dåligt. Ali och Zhang (2015) menar att flertalet studier har genomförts angående relationen mellan earnings management och VD-byten, att det i studier har framkommit att den nya VD:n har en tendens att överskatta kostnader och förluster de första åren, för att efter det kunna ta åt sig äran för framtida förbättringar och att dem vid deras sista år kommer övervärdera resultatet för att ”sluta på topp”. Tidigare studier tyder således på att det finns en relation mellan VD-byten och earnings management.

2.4 Hypoteser och begreppssammanställning

För att besvara studiens frågeställningar har nedanstående hypoteser formulerats utifrån den teoretiska referensramen. För att framhäva studiens centrala begrepp samt hur dessa är kopplade till hypoteserna, presenteras efter hypoteserna två figurer som visar sambanden. Den första figuren beskriver relationerna mellan fyra påverkande faktorer som framkommit genom tidigare forskning om goodwillnedskrivningar samt earnings management. Den andra figuren visar samma relation, men med inverkan av IFRS-reglerna. De två första hypoteserna är uppbyggda i *a*, *b* och *c* hypoteser med grund i att earnings management definieras i termer av big bath och income smoothing. Hypotes tre till sex är uppbyggda i *a* och *b* hypoteser, en utan inverkan av IFRS samt en med inverkan av IFRS.

I vilken grad tillämpar noterade bolag earnings management genom goodwillnedskrivningar?

H1a: Det finns ett samband mellan earnings management och goodwillnedskrivningar.

H1b: Det finns ett negativt samband mellan big bath och goodwillnedskrivningar.

H1c: Det finns ett positivt samband mellan income smoothing och goodwillnedskrivningar.

I vilken grad påverkar IFRS-reglerna tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar?

H2a: Det finns ett ökat samband mellan earnings management och goodwillnedskrivningar i och med införandet av IFRS 3.

H2b: Det finns ett ökat samband mellan big bath och goodwillnedskrivningar i och med införandet av IFRS 3.

H2c: Det finns ett ökat samband mellan income smoothing och goodwillnedskrivningar i och med införandet av IFRS 3.

I vilken grad påverkar faktorerna bolagets storlek, ROA, skuldsättning samt VD-byte tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar, samt i vilken grad har faktorernas inverkan förändrats i och med IFRS-reglerna?

H3a: Tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar påverkas negativt av bolagets storlek.

H3b: IFRS påverkar bolagets storleks inverkan på tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar.

H4a: Tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar påverkas negativt av bolagets ROA.

H4b: IFRS påverkar ROAs inverkan på tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar.

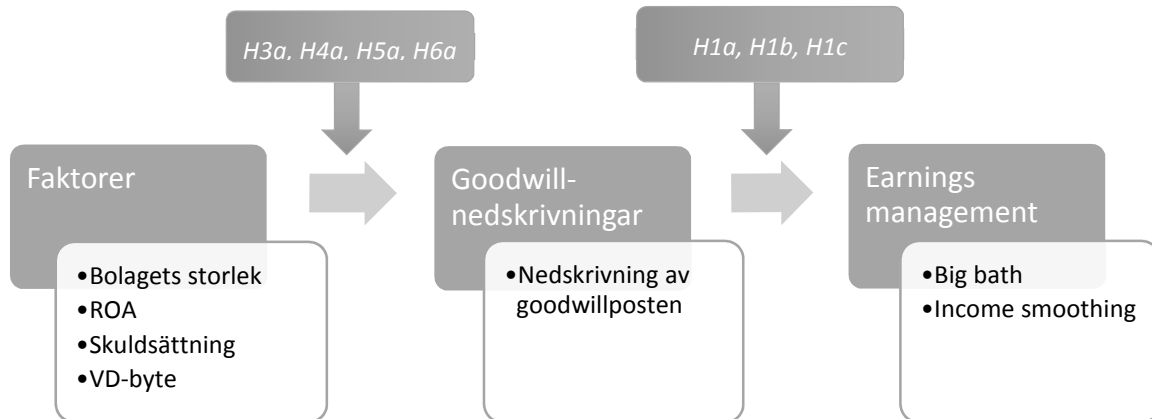
H5a: Tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar påverkas negativt av bolagets skuldsättning.

H5b: IFRS påverkar skuldsättningens inverkan på tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar.

H6a: Tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar påverkas positivt av om bolaget genomfört ett VD-byte under räkenskapsåret.

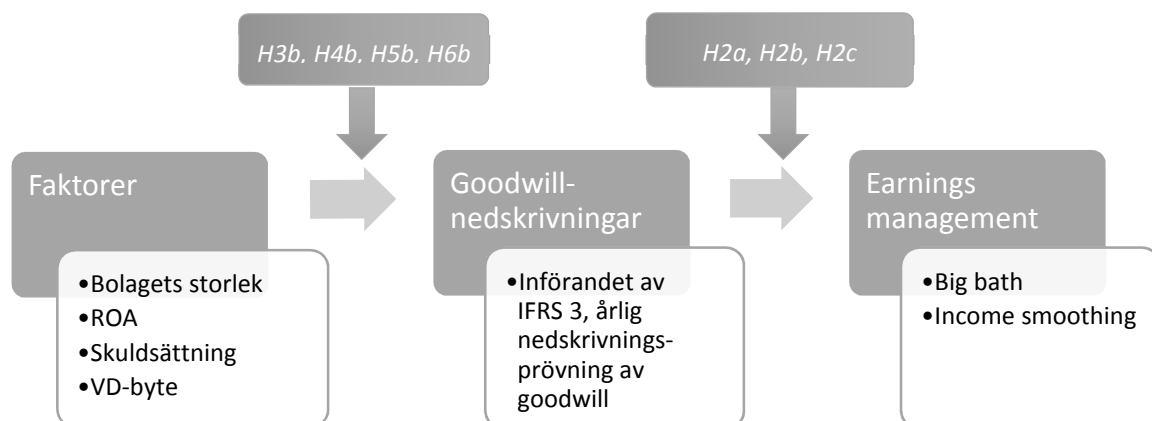
H6b: IFRS påverkar VD-bytens inverkan på tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar.

Figur 1.1: Begrepp och hypotessammanställning, utan IFRS

Figur 1.1 visar att de fyra faktorerna i denna studie förmodas ha en påverkan på nedskrivningar av goodwillposten. Figuren visar att relationen kommer att testas genom hypoteserna H3a, H4a, H5a samt H6a, det vill säga en hypotes per faktor. Goodwillnedskrivningarna i sin tur förmodas kunna användas som ett sätt för bolag att tillämpa earnings management i form av big bath och income smoothing. Relationen kommer att testas genom hypoteserna H1a, H1b samt H1c. De vågräta pilarna visar med andra ord den förväntade riktningen på relationen och de lodräta pilarna visar genom vilka hypoteser relationen kommer att testas.

Figur 1.2: Begrepp och hypotessammansättning, med IFRS

Figur 1.2 beskriver att de fyra faktorerna förmodas ha en påverkan på goodwillnedskrivningar efter införandet av IFRS. Skillnaden mellan denna figur och figur 1.1 är att här är effekten av

införandet av IFRS på goodwillnedskrivningar av intresse. Den förväntade relationen kommer att testas genom hypoteserna H3b, H4b, H5b samt H6b. Även denna figur visar det förmodade sambandet mellan goodwillnedskrivningar och earnings management, men med inverkan av IFRS-reglerna. Som figuren visar kommer relationen att testas genom hypoteserna H2a, H2b samt H2c.

Figureerna ovan beskriver med andra ord hur delarna i den teoretiska referensramen hänger samman, samt vad som ämnas undersökas. Den första rutan innehåller fyra faktorer som enligt tidigare forskning inverkar på bolagens benägenhet att genomföra goodwillnedskrivningar (Gu et al., 2005; Mather & Ramsay, 2009; AbuGhazaleh et al., 2011; Darrough et al., 2014). Således ska det undersökas hur dessa faktorer inverkar på goodwillnedskrivningar hos bolag noterade på large cap. Tidigare forskning har även visat att earnings management kan tillämpas genom goodwillnedskrivningar (Zucca & Campbell, 1992; AbuGhazaleh et al., 2011; Churyk & Cripe, 2011). Faktorerna påverkar nedskrivningen av goodwill, som i sin tur påverkar tillämpningen av earnings management. Således får faktorerna en förklarande kraft både avseende vilka bolag som genomför goodwillnedskrivningar samt om dessa kan beskriva vilka bolag som tillämpar earnings management genom goodwillnedskrivningar.

3. Metod

Detta kapitel inleds med att studiens litteraturundersökning, källkritik samt metod presenteras. Därefter beskrivs tillvägagångssättet för urval och datainsamling samt studiens variabler och hur de har bearbetats. Kapitlet avslutas med en sektion angående tillförlitlighet och etiskt förhållningssätt.

3.1 Litteraturundersökning och källkritik

Den litteratur som användes i denna studie var främst vetenskapliga artiklar som var ”peer reviewed”, vilket innebär att de har granskats av kunniga personer inom det valda området. Samtliga artiklar inhämtades från Mittuniversitetets databaser Business Source Premier samt Emerald. Flertalet relevanta artiklar återfanns genom kedjereferenser, det vill säga artiklar hittades genom tidigare funna artiklars referenslistor. I denna studie var målsättningen att använda relativt nya vetenskapliga artiklar inom området, med grund i att forskningen hela tiden går framåt och nya samband kan framkomma. Dock användes även ett fåtal äldre artiklar. Dessa artiklar bedömdes vara aktuella, vilket baserades på att flertalet av de nya artiklarna använde dessa äldre artiklar som referenser. Därmed gjordes bedömningen att artiklarna var skrivna av personer med relevant kunskap inom området, som kunde bidra till denna studie.

De sökord som användes för att finna lämpliga artiklar inom området var: goodwill, earnings management, fair value, IFRS, historical cost and fair value.

Förutom vetenskapliga artiklar användes även tidigare kurslitteratur som referenser, exempelvis metod- och statistiklitteratur. Grunden till att den typen av referenser användes i studien var med hänseende av att det ansågs nödvändigt för genomförandet av vissa delar av studien, trots avsaknad av vetenskaplig förankring hos den litteraturen. Övriga referenser som användes var internetsidor. Riksbankens hemsida användes för inhämtandet av valutakurser för de undersökta åren, samt användes bolagens hemsidor för inhämtandet av årsredovisningar. Generellt sett kan internetsidor anses som mindre trovärdiga källor, varvid användandet av dessa begränsades. Riksbankens hemsida bedömdes vara en tillförlitlig källa, med grund i dess utgivare. Information från bolagens hemsidor kan vara vinklad till bolagens fördel, men eftersom enbart årsredovisningarna inhämtades från dessa sidor, ansågs informationen som pålitligt.

3.2 Val av metod, ansats och synsätt

Eftersom syftet med denna studie delvis var att analysera om de förändrade värderingsreglerna för goodwill i IFRS har medfört att bolag kan manipulera sitt resultat, det vill säga tillämpa earnings management genomfördes studien med en kvantitativ metod. Valet av den kvantitativa metoden grundades på att insamling av data skedde på ett systematiskt sätt samt användes en statistisk metod vid mätningen av den data som inhämtades, vilket enligt Bryman och Bell (2011:152) är förknippat med en kvantitativ metod. Kännetecknen för en kvantitativ metod är att forskarna intresserar sig för det gemensamma, det genomsnittliga och att informationen kvantifieras (Holme & Solvang, 1997:78). Med grund i detta ansågs en kvantitativ metod som

användbar då syftet var att göra ett generellt uttalande om tillämpningen av earnings management i och med införandet av IFRS för bolag noterade på large cap.

I denna studie användes en deduktiv ansats, vilket är vanligt förekommande vid tillämpningen av en kvantitativ metod (Bryman & Bell, 2011:27). Vid en deduktiv ansats beprövar forskarna befintlig teori inom ämnet. Det innebär att utifrån befintlig forskning härleds hypoteser som i sin tur påverkar vilken typ av data som ska insamlas för att kunna pröva hypoteserna (Bryman & Bell, 2011:11). I denna studie låg tidigare forskning till grund för härledningen av hypoteserna. Det gav en möjlighet att jämföra resultatet i denna studie med tidigare forskning inom området, vilket är vanligt förekommande vid en deduktiv ansats.

Den deduktiva ansatsen har en nära anknytning till det positivistiska synsättet. Denna studie var av mer förklarande karaktär än förstående, vilket ligger i linje med det positivistiska synsättet. Som nämnts tidigare genomfördes utifrån tidigare forskning empiriska tester för att finna samband till att kunna generalisera resultatet, något som enligt Thurén (2007:17) är förknippat med det positivistiska synsättet. En grund i det positivistiska synsättet är att forskning kan vara och är objektiv. Kritik har dock riktats mot detta, att det föreligger svårigheter med att vara helt objektiv i en studie (Bryman & Bell, 2011:15). För att bedöma om earnings management tillämpas av bolagen har till viss del egna tolkningar varit nödvändigt eftersom det inte konkret finns uttalat vad earnings management innebär. Även tidigare forskare har påvisat svårigheterna vid bedömningar om vad som verkligen är earnings management (Healy & Wahlen, 1999).

3.3 Urval och datainsamling

Syftet med studien var delvis att beskriva och analysera om de förändrade värderingsreglerna för goodwill innebär att bolag kan tillämpa earnings management. För att granska och jämföra om det har skett en förändring mot de tidigare svenska värderingsreglerna för goodwill, valdes fyra granskningsperioder ut. De fyra perioderna var 2002-2004, 2005-2007, 2009-2010 samt 2012-2014. Grunden till valet av dessa år var att regelförändringen angående av- och nedskrivning av goodwill infördes från och med år 2005 (Horton et al., 2013), varvid perioden 2005-2007 inföll direkt efter reglernas införande. Studier genomförda i USA har påträffat att bolag skrev ner stora goodwillvärden direkt efter införandet av den amerikanska motsvarigheten till IFRS, SFAS (Churyk & Cripe, 2011), vilken bidrog till att år 2005-2007 blev en av undersökningsperioderna.

För att kunna genomföra en jämförelse mot de tidigare svenska värderingsreglerna, valdes perioden direkt innan införandet av IFRS ut, det vill säga år 2002-2004. Den tredje perioden, år 2009-2010, är ett år kortare än övriga perioder och valdes med grund i att det är två år relaterade till en global finanskris (Österholm, 2010), det vill säga till en krisperiod. En krisperiod inkluderades eftersom Jooste (2013) menar att det krävs extrema resultat åt något håll för att tillämpningen av earnings management ska framträda. Den fjärde och sista granskningsperioden (2012-2014) valdes för att kunna göra en jämförelse när reglerna har tillämpats en tid, och år 2014 var den senast tillgängliga årsredovisningen när studien genomfördes. Sammanlagt innehåller studien 11 undersökta år.

Standarderna från IFRS ska tillämpas av bland annat noterade bolag inom EU, när de upprättar en koncernredovisning (Horton et al., 2013). Den goodwill som undersöktes i denna studie var förvärvad goodwill, det vill säga goodwill som erhållits vid bolagsförvärv, vilket till stor del innehas av större bolag. Med grund i det är studiens population, enligt Holme och Solvangs (1997:181) definition, bolag noterade på Nasdaq OMX Stockholm large cap. Large cap är en lista för bolag som har ett börsvärde över en miljard euro (Nasdaq OMX, 2012).

Genom Nasdaq OMXs hemsida sammansattes en lista över samtliga bolag som år 2015 var noterade på large cap. Listan låg till grund för studiens urval av undersökningsenheter. Studiens urval av undersökningsenheter var med andra ord inte ett slumpmässigt urval, utan urvalsprocessen inleddes med att krav sattes upp för att få fram de bolag som skulle bli studiens undersökningsenheter. Informationen hämtades från bolagens årsredovisningar, vilket krävde att bolagen hade tillgängliga årsredovisningar för alla 11 undersökningsår.

Årsredovisningarna för samtliga bolag och år inhämtades från bolagens hemsidor. Bolag som inte hade tillgängliga årsredovisningar, noterades som bolag som ej uppfyllde kraven för undersökningen. De bolag som uppfyllde kravet om tillgängliga årsredovisningar, granskades vidare med avseende på börsnotering. Kravet var att bolagen skulle ha varit noterade under samtliga undersökningsår. Därefter granskades årsredovisningarna med avseende på goodwillposten för de bolag som uppfyllde de två första kraven. Till att börja med skulle bolagen inneha goodwill under de granskade perioderna. Vidare var ett krav att bolagen genomfört en nedskrivning av goodwillposten under minst ett av de granskade åren. Samtliga årsredovisningar från de bolag som hade goodwill granskades med andra ord med avseende på goodwillnedskrivningar. Nedan visas en tabell över urvalsprocessen.

Tabell 1: Urvalsprocessen

<i>URVALSPROCESSEN</i>	<i>ANTAL</i>
<i>ANTAL BOLAG NOTERADE LARGE CAP</i>	72
<i>UPPFYLLER EJ KRAV</i>	-25
<i>URVAL 1</i>	=47
<i>ANTAL BOLAGSÅR (URVAL 1×11)</i>	517
<i>BOLAGSÅR UTAN NEDSKRIVNINGAR</i>	-404
<i>SLUTLIGT URVAL</i>	=113

Studios undersökningsenheter, det slutliga urvalet, blev med andra ord de bolagsår där en goodwillnedskrivning hade genomförts. Insamlingen av data inleddes med att samtliga bolag som ingick i det slutliga urvalet samlades på en lista. Därefter insamlades den information från respektive bolags årsredovisningar som behövdes för att beräkna studiens beroende samt oberoende variabler som tidigare forskning påpekat kan ha en inverkan på tillämpningen av earnings management. Informationen som krävdes för att beräkna studiens variabler inhämtades nästan uteslutande genom bolagens årsredovisning för det aktuella räkenskapsåret. Informationen angående VD-byte kontrollerades genom att jämföra den aktuella årsredovisningen mot information om företags VD från föregående års årsredovisning. Det

vill säga om det var samma VD som var påskrivande för båda åren, om det inte framgick tydligt i årsredovisningen för nedskrivningsåret att ett VD-byte hade genomförts.

Ett problem som uppkom var vilken årsredovisning som skulle granskas, i och med att vissa bolag hade brutet räkenskapsår. Beslutet togs att som år 2005 för dessa bolag användes årsredovisningen 2005/2006, detta med grund i att IFRS reglerna inte behövde tillämpas räkenskapsåret 2004/2005. När denna studie genomfördes fanns dock inte årsredovisningen för 2014/2015, vilket innebar att som undersökningsår 2014, för bolag med brutet räkenskapsår användes årsredovisningen 2013/2014. Detta är någonting som inte anses ha påverkat studiens resultat. Informationen angående studiens variabler sammanställdes och beräknades i ett Exceldokument. För de bolag med belopp i årsredovisningen angivna i EURO, beräknades belopp om till svenska kronor med hjälp av den senast tillgängliga kursen för det granskade räkenskapsåret från Riksbankens (2015) hemsida, samt inhämtades kursen för året innan, som användes vid beräkningar av föregående års tillgångar och EBITDA. För bokslutskurserna se Appendix 1.

I Exceldokumentet listades även alla utvalda bolag i bokstavsordning, och varje år beräknades sedan på separata blad för att siffrorna inte skulle blandas ihop, vilket gav en möjlighet att kontrollera att alla bolag undersöktes. När de undersökta åren var färdigställda flyttades sedan de funna nedskrivningarna till ett gemensamt Excelblad som användes till att undersöka hypotes H1a-H1c, då denna sida innehöll en sammanställning över samtliga år. Ytterligare ett blad i Excel skapades, där de tre perioderna särskildes från varandra för att kunna genomföra undersökningen av skillnader mellan perioderna. Samtliga beräkningar som krävdes för denna studie genomfördes genom Exceldokumentet samt användes funktioner för beräkningen av medianvärdena. Dessa åtgärder ansågs minska risken för att felskrivningar eller att felberäkningar skulle uppkomma.

Arbetet med datainsamlingen var tidskrävande och omfattande. Detta med grund i att om bolaget uppfyllde kraven, behövdes samtliga av de 11 undersökningsåren kontrolleras, trots att flertalet av de undersökta årsredovisningarna inte bidrog till data som användes i studien. Ett flertal av de variabler som användes i studien behövdes även räknas ut, såsom skuldsättning, ROA, EBITDA, resultatförändring. Detta medförde att sammanlagt behövdes minst tio olika tal hämtas från varje årsredovisning som en nedskrivning hade genomförts. Årsredovisningarna skiljde sig till viss del åt mellan bolagen, vilket innebar att informationen inte framgick lika tydligt i samtliga årsredovisningar.

När datainsamlingen var genomförd behövdes den fördelas i Exceldokumentet mellan olika blad i och med att informationen skulle analysera i flera steg. Detta innebar att det fanns ett blad som innehöll samtliga nedskrivningar för att analysen av informationen överlag skulle kunna genomföras. Nästa blad innehöll alla nedskrivningar uppdelade i de fyra undersökningsperioderna för att kunna analysera perioderna var för sig. Det sista bladet innehöll en sammanslagning av de tre sista perioderna och som representerade perioden efter införandet av IFRS för att ge möjlighet att analysera hur denna period skilde sig från period 1 och därmed innan införandet av IFRS.

3.4 Operationalisering

3.4.1 Beroende variabler

Med stöd i tidigare forskning utarbetades regler och formler för hur värdena på variablerna skulle mätas och fastställas. Detta för att använda beprövade mått som mäter det som ämnas mätas, samt kunna göra jämförelser med tidigare forskning inom området. Genom operationaliseringen benämndes även sambandet mellan de olika variablerna samt hur de mättes och hur variablerna sammankopplades med studiens hypoteser.

Studien ämnade beskriva och analysera om earnings management tillämpas genom goodwillnedskrivningar, vilket innebar att studiens beroende variabel blev earnings management. Den beroende variabeln är vad studien ämnar förklara och beskriva (Holme & Solvang, 1997:43). Svårigheter framkom dock vid definitionen av vad som egentligen är earnings management. Enligt tidigare forskning är de två vanligaste metoderna genom vilket bolag tillämpar earnings management; big bath och income smoothing (AbuGhazaleh et al., 2011; Churyk & Cripe, 2011; Habib & Haiyan, 2012). Med grund i det definierades studiens beroende variabel earnings management i termer av de två metoderna; bolag som tillämpar big bath eller income smoothing genom goodwillnedskrivningar tillämpar earnings management. Huvudhypotesen för tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar var H1a, men för att kunna testa hypotesen ansågs earnings management ha tillämpats när hypoteserna H1b och/eller när H1c fick stöd. Detta innebar att den beroende variabeln delades upp i två delar.

3.4.1.1 Big bath

En bolagsledning som tillämpar earnings management i termer av big bath genom goodwillposten, väljer att skriva ner värdet det år bolaget presterar sämre än väntat (Hamberg & Beisland, 2014), vilket innebär att det inte direkt finns någon entydig definition av när big bath verkligen tillämpas. För att erhålla ett värde på denna variabel användes AbuGhazaleh et al. (2011) definition av big bath. Värdet på variabeln framkom genom två steg. Det första steget innebar att inledningsvis beräknades bolagets EBITDA (resultat före räntor, skatt, avskrivningar och nedskrivningar). För att beräkna EBITDA användes rörelseresultatet utifrån resultaträkningen, samt lades eventuella jämförelsestörande poster till. Avskrivningarna samt nedskrivningarna inhämtades genom granskning av årsredovisningens noter. Följande formel användes vid beräkningen:

$$EBITDA = \text{rörelseresultat} + \text{avskrivningar och nedskrivningar} \\ + \text{eventuella jämförelsestörande poster}$$

När EBITDA hade räknats ut, beräknades förändringen av resultatet. Beräkningen genomfördes genom att använda EBITDA det år nedskrivningen genomfördes, minskat med EBITDA räkenskapsåret innan nedskrivningen. Summan dividerades därefter med bolagets totala tillgångar året innan nedskrivningen. Men andra ord användes även bolagets siffror från året innan nedskrivningen hade genomförts. Dessa belopp inhämtades dock från samma

årsredovisning, eftersom bolag anger föregående års siffror som jämförelsetal i den aktuella årsredovisningen. Följande formel användes för beräkningen av resultatförändringen:

$$\text{Resultatförändring} = \frac{\text{EBITDA}_t - \text{EBITDA}_{t-1}}{\text{Totala tillgångar}_{t-1}}$$

Steg två för att erhålla ett värde på denna variabel, som här efter benämns BATH, var att använda den framräknade resultatförändringen för att beräkna urvalets median. Medianen användes i stället för medelvärdet för att motverka att extrema värden påverkade värdet. Enbart bolagen med negativ resultatförändring användes i denna beräkning, i enlighet med AbuGhazaleh et al. (2011). Anledningen till att de negativa talen uteslutande användes för variabeln, var med grund i att big bath sägs tillämpas när bolag presterar sämre än väntat, i detta fall jämfört med föregående år. Tidigare studier har påvisat att bolagsledningen har en tendens att tillämpa earnings management när resultatet är extremt åt något håll, det vill säga onormalt lågt eller onormalt högt (Jooste, 2013). I detta mått användes medianen för att definiera vilket värde som kunde anses vara onormalt lågt. När resultatförändringen var lägre än medianen för hela urvalet av de negativa värdena, kvarstod dess värde, annars kodades den som 0 (AbuGhazaleh et al., 2011). Med grund i det som nämnts ovan ansågs måttet som motiverat att tillämpa även i denna studie. Värdet på variabeln BATH blev således enligt tabellen nedan.

Tabell 2: Medianen för BATH

MEDIANEN FÖR DE NEGATIVA VÄRDENA

MEDIANEN	-0,0144923
VÄRDEN ≤ -0,0144923	Behåller sitt värde
VÄRDEN > -0,0144923	Får värdet 0

Onormalt låga vinster definierades som de värden som var lägre än medianvärdet för hela urvalet. Om nedskrivningen är stor i förhållande till de totala tillgångarna för de bolag som har värden < -0,0144923 är sannolikheten stor att bolaget tillämpat big bath, vilket var definitionen som studien baserades på. Denna definition användes av AbuGhazaleh et al., (2011), vilket genom det ansågs motivera användandet även i denna studie. Big bath ansågs med andra ord ha tillämpats när ett bolag genomfört en goodwillnedskrivning samtidigt som de hade en negativ resultatförändring som var lägre än medianen för samtliga undersökta bolag. Det innebär att de bolag som har gjort de sämsta resultaten jämfört mot föregående år och genomfört en goodwillnedskrivning ansågs ha tillämpat big bath. Variabeln BATH förväntades ha ett negativt förhållande till goodwillnedskrivningar, vilket testades genom hypotes H1b, samt genom H2b med IFRS påverkan.

3.4.1.2 Income smoothing

Den andra vanliga metoden för tillämpningen av earnings management är income smoothing, vilket fortsättningsvis benämns SMOOTH. Beräkningen för SMOOTH genomfördes i likhet med variabeln BATH, i enlighet med en studie av AbuGhazaleh et al. (2011). Precis som BATH framkom variabeln genom beräkningar i två steg. Inledningsvis beräknades förändringen av resultatet genom att även här använda EBITDA vid nedskrivningsåret minskat med föregående års EBITDA delat med de totala tillgångarna vid föregående års slut. Följande formel användes vid beräkningen:

$$\text{Resultatförändring} = \frac{\text{EBITDA}_t - \text{EBITDA}_{t-1}}{\text{Totala tillgångar}_{t-1}}$$

Beräkningen av EBITDA samt resultatförändringen, det vill säga steg ett av beräkningen av både BATH och SMOOTH genomfördes inte avskilda från varandra, utan i samma steg. Skillnaden mellan variablerna återfinns i att vid beräkningen av SMOOTH användes till skillnad från BATH, de positiva värdena på resultatförändringen för att erhålla medianen för urvalet. När resultatförändringen hade positiva värden som var högre än medianen för icke-noll värden, blev variabelvärdet det värdet som erhöles vid beräkningen, var värdet lägre än medianen har variabeln kodas som 0 (AbuGhazaleh et al., 2011). Variabeln SMOOTH erhöles värdena som presenteras i tabellen nedan.

Tabell 3: Medianen för SMOOTH

MEDIANEN FÖR DE POSITIVA VÄRDENA

MEDIANEN	0,014618092
VÄRDEN $\geq$ 0,014618092	Behåller sitt värde
VÄRDEN $<$ 0,014618092	Får värdet 0

Detta innebar att onormalt höga vinster var när resultatförändringen var högre än medianvärdet av resultatförändringen för hela urvalet. Om nedskrivningen var stor i förhållande till de totala tillgångarna för de bolag som hade värden $>$ 0,014618092, var sannolikheten stor att bolaget tillämpat income smoothing. Definitionen av tillämpningen av income smoothing för denna studie var således när bolag som gjort onormalt höga vinster, genomfört nedskrivningar av goodwillposten, vilket var i linje med AbuGhazaleh et al. (2011) definition.

Förväntan var att det skulle finnas ett positivt samband mellan income smoothing och goodwillnedskrivningar, vilket innebar att de bolag som presterade bäst i förhållande till föregående år ansågs mest troligt ha skrivit ner goodwillposter för att jämna ut resultatet, alltså tillämpa income smoothing. Detta samband testades genom hypotes H1c, samt genom H2c med tillägg för IFRS påverkan.

3.4.2 Oberoende variabel/Beroende variabel

För att besvara frågeställningarna genomfördes undersökningen i två steg. Studiens beroende variabel i steg ett, var i form av BATH eller SMOOTH. De ämnades förklaras genom att bolagsledningen i och med införande av IFRS kan göra egna bedömningar om en nedskrivning av goodwillposten ska genomföras eller ej, att det genom det kan leda till ökad tillämpning av earnings management. Studien syftade med andra ord till att analysera om det finns ett samband mellan earnings management och goodwillnedskrivningar, det vill säga om bolag genomför nedskrivningar för att manipulera sitt resultat, om earnings management kan förklaras genom att bolag skrivit ner goodwillposten. Med grund i det var den oberoende variabeln i steg ett den goodwillnedskrivning som bolag genomfört under något av de granskade åren.

Vid genomförandet av steg två av undersökningen var goodwillnedskrivningarna den beroende variabeln. Detta med grund i att det ämnades analyseras om de fyra faktorerna som framkommit via genomgången av tidigare forskning, påverkar goodwillnedskrivningar. Bolagen i studien var av olika karaktär och storlek, vilket innebar att enbart det redovisade beloppet på en nedskrivning inte kunde jämföras mellan bolag. För att göra goodwillnedskrivningarna jämförbara mellan bolagen definierades denna variabel, i enlighet AbuGhazaleh et al. (2011), som goodwillnedskrivningar dividerat med totala tillgångar föregående räkenskapsår. Detta för att nedskrivningen inte skulle påverka tillgångsvärdet. Följande formel användes:

$$GWNE D = \frac{\text{Goodwillnedskrivning}}{\text{Totala tillgångar}_{t-1}}$$

3.4.3 Oberoende variabler

Studiens oberoende variabler i steg två, som undersöktes mot goodwillnedskrivningar, var faktorer som tidigare forskning sett påverkar nedskrivningar av goodwill samt har en relation med tillämpningen av earnings management. Dessa faktorer är sammankopplade med studiens tredje frågeställning och undersöktes genom hypoteserna H3 till H6. Hypoteserna för varje faktor uppdelades i en *a* och en *b* hypotes, där *a* undersökte relationen mellan faktorn och nedskrivningar och *b* undersökte om relationen förändrats i och med införandet av IFRS.

3.4.3.1 Bolagets storlek

Tidigare studier har påvisat att det finns en relation mellan bolagets storlek och dess benägenhet att genomföra nedskrivningar (Sevin & Schroeder, 2005; Godfrey och Koh, 2009; Chalmers et al., 2011). Det är däremot delade åsikter om det är större eller mindre bolag som tillämpar earnings management genom goodwillnedskrivningar. I denna studie beräknades bolagets storlek, i likhet med AbuGhazaleh et al. (2011), Chalmers et al. (2011) och Rusmin et al. (2012) som den naturliga logaritmen av bolagets redovisade tillgångar. Variabeln logaritmerades på grund av att den, till skillnad från övriga variabler inte var deflaterad utan beskriven i absoluta tal. Vid logaritmering blir variabeln mer normalfördelad (Hair et al., 2014:32). Variabeln gick under benämningen SIZE och informationen angående bolagets tillgångar framkom genom balansräkningen i årsredovisningen. Förväntan var att bolagets storlek skulle ha ett negativt

samband med goodwillnedskrivningar. Det är i enlighet med Sevin och Schroeder (2005), som menar att ju mindre bolagen är, desto större goodwillnedskrivningar genomförs. Sambandet testades genom hypoteserna H3a och H3b. Följande formel användes:

$$SIZE = \ln(\text{totala tillgångar})$$

3.4.3.2 ROA

Avkastning på totala tillgångar (ROA) beräknades i likhet med Godfrey och Koh (2009), som intäkter före extraordinära poster plus goodwillnedskrivningar dividerat med bolagets totala tillgångar minskat med goodwillposten. Denna variabler benämns vidare i studien endast som ROA. Nyckeltalet beräknades genom att granska bolagens årsredovisningar. Resultatet före finansiella poster (rörelseresultatet) återfanns i resultaträkningen och de totala tillgångarna återfanns i balansräkningen, så även värdet på goodwillposten. Nedskrivningen av goodwillposten framkom genom att granska bolagets noter, där goodwill specificeras. Förväntan var att det skulle finnas ett negativt samband mellan ROA och goodwillnedskrivningar, delvis med grund i att Chalmers et al. (2011) har funnit detta. Sambandet testades genom H4a och H4b och följande formel användes vid beräkningen:

$$ROA = \frac{\text{Resultat före finansiella poster} + \text{goodwillnedskrivning}}{\text{Totala tillgångar} - \text{goodwill}}$$

3.4.3.3 Skuldsättning

Skuldsättningen framkom genom att dividera bolagets totala skulder med de totala tillgångarna (AbuGhazaleh et al., 2011; Chalmers et al., 2011). Variabeln skuldsättning benämns vidare i studien som LEV. Vid beräkningen av LEV granskades årsredovisningens balansräkning, där totala skulder samt tillgångar är specificerade. Det råder delade åsikter om det är hög eller låg skuldsättning som ger incitament för bolag att tillämpa earnings management (Elliott & Shaw, 1988; Alves, 2009; AbuGhazaleh et al., 2011; Habib & Hamadi, 2012). I likhet med Godfrey och Koh (2009) samt AbuGhazaleh et al. (2011), förväntades skuldsättning ha en negativ påverkan på goodwillnedskrivningarna, vilket kontrollerades genom hypoteserna H5a och H5b. Följande formel användes vid beräkningen av skuldsättning:

$$LEV = \frac{\text{Totala skulder}}{\text{Totala tillgångar}}$$

3.4.3.4 VD-byte

I tidigare forskning har det framkommit att det finns en relation mellan earnings management och VD-byte (Mather & Ramsay, 2009; Pajunen & Saastamoinen, 2013; Ali & Zhang, 2015). För att ta reda på om bolaget under räkenskapsåret hade genomfört ett VD-byte granskades årsredovisningen, framförallt lästes stycket "VD:n har ordet". Informationen från den aktuella årsredovisningen jämfördes med bolagets årsredovisning från föregående år, för kontroll om ny VD hade tillrätt. Variabeln VD-byte kunde anta värdena 1 eller 0, vilket innebar att det var en

diktom variabel (Holme & Solvang, 1997:49). Siffran 1 stod för att bolaget under räkenskapsåret hade tillsatt en ny VD och 0 innebar inget VD-byte. Förväntan var att det skulle finnas en positiv relation mellan VD-byte och nedskrivningar av goodwill, med grund i att den nya VD:n har incitament att tillämpa earnings management i form av big bath för att kommande år kunna presentera större förbättringar. Det ligger i linje med vad tidigare forskning (AbuGhazaleh et al., 2011; Ali & Zhang, 2015) har funnit tecken på. Om ett VD-byte påverkade goodwillnedskrivningen prövades genom hypotes H6a och H6b.

3.5 Statistisk databearbetning

3.5.1 Variablernas fördelning

Den statistiska bearbetningen skedde genom dataprogrammet SPSS och inleddes med en undersökning om variablerna var normalfördelade. Beroende på om data är normalfördelad eller snedfördelad anses olika statistiska test som lämpliga (Pallant, 2010:213). Genom SPSS finns flertalet statistiska mätningar som kan genomföras för att undersöka variablernas fördelning. I denna studie valdes delvis att skapa histogram över variablerna, vilket enligt Hair et al. (2014:36) är ett användbart tillvägagångssätt för att få en överblick av variablernas fördelning. Genom histogrammen framkom det att flertalet av studiens variabler ansågs vara snedfördelade, vilket visas i Appendix 2. Ytterligare ett test genomfördes angående variablernas fördelning, där det genom deskriptiv statistik framkom information om fördelningen på värdena för variablerna.

Tabell 4: Deskriptiv statistik, skewness och kurtosis

	<i>SKEWNESS</i>	<i>KURTOSIS</i>
<i>BATH</i>	-0.482	14.027
<i>SMOOTH</i>	4.379	23.275
<i>GWNE</i>	5.709	38.362
<i>SIZE</i>	3.745	13.091
<i>ROA</i>	0.236	-0.231
<i>LEV</i>	0.867	1.861
<i>VD-BYTE</i>	1.493	0.231

I tabellen ovan framkommer ett värde på skewness och kurtosis för samtliga av studiens variabler. Skewness visar på ”skevheten” i variablerna i förhållanden till normalfördelningen och kurtosis ger information angående hur ”toppig” fördelningen är. Om fördelningen skulle vara perfekt normal, skulle värdena på skewness och kurtosis vara 0 (Pallant, 2010:57). I likhet med histogrammen (se Appendix 2) framkom det genom dessa tester att ROA, LEV och VD-byte var relativt normalfördelade, medan de övriga variablerna ansågs vara snedfördelade. Som tidigare nämns skulle bolagets storlek (SIZE) logaritmeras, men i detta skede var således SIZE inte logaritmerad, med grund i att visa den ursprungliga fördelningen i variabeln.

Det finns två alternativ att välja på när variablerna inte är normalfördelade. Antingen kan icke parametriska tester genomföras eller så kan variablerna transformeras, genom att matematiskt ändra variablerna. Exempelvis kan variablerna logaritmeras för att fördelningen ska bli mera normal (Pallant, 2010:92). Fördelen med att transformera variablerna är att multipla analysmetoder då kan användas, exempelvis en multipel regressionsanalys. Detta med grund i att vid genomförande av multipla analysmetoder är ett krav som bör vara uppfyllt att variablerna är normalfördelade (Hair et al. 2014:69). Nackdelen med att transformera variablerna genom logaritmering är det blir svårare att analysera siffrorna i tabellerna, eftersom de inte representerar det ursprungliga värdet.

3.5.2 Spearman's Rho

De statistiska testen angående variablernas fördelning visade som beskrivs ovan att normalfördelning inte förelåg. Med grund i att variablerna BATH och SMOOTH innehöll värden som var mindre än 0, var en logaritmering av dessa variabler inte möjlig. Därför genomfördes ett icke parametriskt test för att undersöka korrelationen mellan variablerna. I detta skede hade det varit möjligt att logaritmera variabeln GWNED, vilket dock inte ansågs vara nödvändigt med grund i att det inte har någon inverkan på korrelationen när det genomförs ett icke parametriskt test.

Ett statistiskt korrelationstest används när styrkan på relationen mellan två kontinuerliga variabler är tänkt att mätas (Pallant, 2012:103). Variablerna BATH, SMOOTH och GWNED var kontinuerliga variabler, med grund i att dem kunde anta vilka värden som helst, detta med utgångspunkt i Holme och Solvangs (1997:49) definition. Ett icke parametriskt test för korrelation är Spearman's Rho (Pallant, 2012:129). Utfallet av Spearman's Rho bli ett positivt eller ett negativt värde mellan 0 och 1. Exempelvis innebär korrelationen -1 att det finns ett perfekt förhållande mellan variablerna, när den ena variabeln minskar med en enhet ökar den andra variabeln med en enhet (Bryman & Bell, 2011:348).

Tabellen som framkom vid testet Spearman's Rho visade på korrelationen, signifikansen samt antal fall i modellen. Testet gav en indikation av riktningen, det vill säga positiv eller negativ, samt en indikation på styrkan på relationen. En korrelation på 0 indikerar att det inte finns någon relationen mellan variablerna, medan en korrelation med värdet 1 indikerar att relationen är perfekt. Hur värden däremellan bör tolkas varierar, men i denna studie tillämpades tolkningen i linje med vad Pallant (2010:134) definierar som svag, medium och stark korrelation. Pallants (2010:134) mått på styrkan på korrelationen användes även för att besvara frågeställningarna "i vilken grad". Det innebar att när det framkom en svag styrka på korrelationen, tolkades det som att den ena variabeln påverkade den andra variabeln i svag grad. Tabellen nedan visar hur värdena har tolkats.

Tabell 5: Styrkan på korrelationen enligt Pallant (2010)

STYRKA/GRAD	VÄRDEN PÅ KORRELATIONEN
SVAG	0.10 till 0.29
MEDIUM	0.30 till 0.49
STARK	0.50 till 1.0

Signifikansnivån som framkommer genom statistiska analysmetoder, handlar om med hur stor säkerhet någonting kan bekräftas, exempelvis att det finns en stark korrelation mellan två variabler, det vill säga med hur stor säkerhet resultaten kan generaliseras till populationen från vilken urvalet är baserat på. När undersökning av statistisk signifikans genomförs i relation till relationen mellan två variabler, ger det en indikation angående att dra slutsatsen att det finns en relation i populationen, trots att det i verkligheten inte finns det. (Bryman & Bell, 2010:353). Statistisk signifikans handlar med andra ord om hur säkra forskare kan vara angående resultatet.

I denna studie sattes signifikansnivån till $p < 0,05$, vilket enligt Pallant (2010:135) anses vara en acceptabel nivå bland forskare, samt den mest frekvent förekommande. I studien användes signifikansnivån för att acceptera eller förkasta hypoteserna, vilket är vanligt förekommande vid denna typ av studie (Hair et al., 2014:156). Hypoteserna med en signifikansnivå över 0,05 förkastades, det vill säga fick inte stöd. Detta med grund i att om signifikansen är högre innebär det att sannolikheten är högre att resultatet kan ha uppkommit trots att det egentligen inte finns en relation mellan variablerna.

Det krävdes även en korrelation över 0,10, för att hypoteserna skulle accepteras samt för att det skulle anses finnas ett samband mellan variablerna. Detta med grund i Pallants (2010:134) definition av styrkan på korrelationen. Analysen av relationen mellan variablerna genomfördes i olika delar. Den första delen innebar att undersöka relationen mellan BATH respektive SMOOTH och GWNED, genom Spearman's Rho. Relationen analyserades för att kunna svara på studiens första frågeställning, samt acceptera eller förkasta tillhörande hypoteser. H1a accepterades när H1b och/eller H1c erhöll stöd.

Del två innebar att samma variabler som i den första delen analyserades genom att genomföra Spearman's Rho, med den skillnaden att det vid denna del krävdes en uppdelning mellan perioderna. Detta för att en jämförelse skulle kunna genomföras för att undersöka hur IFRS-reglerna påverkat. Perioden 2002-2004 benämndes med 1 efter variabeln som undersöktes, perioden för införandet av IFRS: 2005-2007 benämndes 2, perioden 2009-2010 benämndes 3 och den sista perioden; 2012-2014 benämndes med en 4 efter dess variabler. Analysen genomfördes för att besvara studiens andra frågeställning samt hypoteserna 2a, 2b samt 2c. Hypotes H2a accepterades när H2b och/eller H2c erhöll stöd. Om modellen för period 1 var signifikant samt modell för perioden efter IFRS var signifikant, krävdes en högre korrelation för antingen BATH eller SMOOTH i tabellen efter IFRS jämfört mot period 1 för att någon av hypoteserna H2b eller H2c skulle accepteras.

3.5.3 Multipel regressionsanalys

I den tredje delen av analysen var GWNED den beroende variabeln och de oberoende variablerna var SIZE, ROA, LEV samt VD-byte. För att undersöka vilken förklaringsförmåga de oberoende variablerna hade på den beroende variabeln, genomfördes en multipel regressionsanalys. För att en sådan analys skulle kunna genomföras logaritmerades de variabler som inte var normalfördelade. Detta med grund i att normalfördelning är ett antagande som bör vara uppfyllt för att en multipel regressionsanalys ska kunna genomföras enligt Hair et al. (2014:69) och Pallant (2010:151). Variablerna som logaritmerades var GWNED samt SIZE som efter logaritmeringen benämndes GWNED_In respektive SIZE_In. I Appendix 2 visas histogram över variablerna efter logaritmeringen. Den multipla regressionskvationen blev således:

$$GWNED\_In = \beta_0 + \beta_1 SIZE\_In + \beta_2 ROA + \beta_3 LEV + \beta_4 VD\text{-byte} + \epsilon_t$$

I likhet med Spearman's Rho gav den multipla regressionsanalysen ett värde på signifikansen samt på korrelationen, som användes för att förkasta eller acceptera hypoteserna. Signifikansnivån för acceptans var den samma som vid Spearmans's Rho, samt krävdes det även här en korrelation över 0,1 för att det skulle anses föreligga ett samband. I den multipla regressionsmodellen framkom måttet R², vilket är ett mått på de oberoende variablernas förklaringsförmåga, det vill säga hur väl variationen i den beroende variabeln kan förklaras av de oberoende variablerna (Pallant, 2010:160). Måttet angavs med ett tal mellan 0 och 1, och utlästes som en procentsats. I stället för att använda R², användes det justerade R² värdet, vilket med fördel kan användas när modellen innehåller flera oberoende variabler (Hair, 2014:152). Detta för det justerade R² värdet, justerade ner värdet något, vilket innebar att risken för att överskatta de oberoende variablernas förklaringsförmåga på den beroende variabeln minskade.

Effekten av de oberoende variablerna på den beroende variabeln utlästes genom modellens B-koefficient. Den gav ett positivt eller negativt värde och utlästes som vilken effekt en ökning av den oberoende variabeln påverkade den beroende variabeln (Hair, 2014:154), i denna del av studien goodwillnedskrivningar. Beroende på om B-koefficienten var positiv eller negativ gav en ökning i någon av de oberoende variablerna en ökning eller en minskning i goodwillnedskrivningarna. Delvis med grund i att den beroende variabeln samt en av de oberoende variablerna var logaritmerade, innebar det svårigheter att utläsa effekten, vilket gav att det som främst var av intresse var om effekten var positiv eller negativ. Modellens signifikansvärde, benämndes SIG, för att inte det värdet skulle förväxlas med de enskilda variablernas signifikansvärde.

För att analysera om IFRS-reglerna påverkar genomfördes två multipla regressionsanalyser, en utan uppdelningen mellan perioderna, samt en med uppdelning mellan de fyra perioderna. Regressionsanalysen utan uppdelning genomfördes för att kunna ge stöd eller inte till hypoteserna H3a till H6a, och analysen med uppdelningen genomfördes för att eventuellt kunna ge stöd för hypoteserna H3b till H6b. Hypoteserna förkastades när signifikans nivån var över den accepterade nivån på 0,05. För att en hypotes skulle accepteras krävdes ett signifikansvärde

under den satta acceptansnivån. H3a till H6a fick stöd om dess respektive variabel erhöll en signifikans under den satta nivån för acceptans. H3b till H6b fick stöd om dess respektive variabel erhöll en signifikans under den satta nivån för acceptans i modellen för perioden efter IFRS.

3.6 Tillförlitlighet och etiskt förhållningssätt

3.6.1 Metodkritik

Earnings management är ett fenomen som tidigare forskning (Healy & Wahlen, 1999) påvisat är svårt att definiera. Detta var således även ett problem i denna studie, då tidigare studier definierat earnings management på ett flertal olika sätt. Vi valde att definiera big bath och income smoothing i enlighet med en studie genomförd av AbuGhazaleh et al. (2011), i och med att de genomfört en liknande studie som denna, men i ett annat land. Vi valde även att följa tidigare studiers metoder och definitioner av olika begrepp. Ett problem som framkom var att studierna inte alltid på ett tydligt sätt framhöll alla steg i deras processer, vilket bidrog till svårigheter vid operationaliseringen, tolkningar samt beräkningar.

Insamlingen av data var ett omfattande arbete i och med att det hämtades ett flertal variabler ur samtliga årsredovisningar. Detta innebar att en avgränsnings till att endast granska bolag noterade på large cap ansågs vara nödvändig. De näst största bolagen på Stockholmsbörsen är noterade på mid cap. Om exempelvis dessa bolag skulle ha inkluderats hade det inneburit att resultatet kunnat generaliseras till en större population. Det är även möjligt att studiens resultat hade kunna påverkats då inkluderingen troligtvis skulle ha inneburit en ökning av antalet undersökta nedskrivningar. Samtidigt kan även de ställda kraven i urvalet möjligtvis inneburit ett bortfall som minskat antalet nedskrivningar och således påverkat studiens resultat.

Datainsamlingen genomfördes manuellt, vilket ökar risken för felinmatningar. För att minska risken för eventuella fel genomfördes en kontroll av extremvärden. Med andra ord kontrollerades värden som ansågs sticka ut ur mängden, detta för att betydande fel inte skulle påverka resultatet. Mindre eventuella fel kontrollerades inte i samma omfattning, då dessa inte skulle påverka studiens resultat i den omfattningen att resultatet skulle bli snedvridet. Det är även möjligt att det finns ett bortfall av någon viktig variabel som påverkar goodwillnedskrivningarna på ett betydande sätt. Detta med grund i att det inte enbart är några få faktorer som påverkar om bolag väljer att genomföra en nedskrivning eller inte. Om fler variabler inkluderats i undersökningen hade det kunnat leda till att våra resultat blivit annorlunda. Dock ansågs valet av de variabler som inkluderades i studien som de mest väsentliga. Det är faktorer som flertalet tidigare studier (Gu et al., 2005; Alves, 2009; Godfrey & Koh, 2009; AbuGhazaleh et al., 2011; Chalmers et al., 2011; Habib & Hamadi, 2012; Pajunen & Saastamoinen, 2013) hävdar har en inverkan på nedskrivningen samt har en koppling till earnings management.

3.6.2 Reliabilitet

I en studie är målsättningen alltid att ha så reliabel information som möjligt. För att stärka studiens reliabilitet beskrevs tillvägagångssättet så noggrant som möjligt, likaså hur studiens begrepp tolkades. Med reliabilitet menas ofta att studien ska gå att replikera, det vill säga att en annan forskare vid ett annat tillfälle ska kunna göra om den genomförda studien och erhålla liknande resultat (Trost, 2012:61). Det är därför viktigt att noggrant beskriva hur studien genomförts samt vad som avses med de olika begreppen som använts. Om tillvägagångssättet inte beskrivs i detalj, är en replikering inte möjlig (Bryman & Bell, 2011:41). Reliabilitet bestäms ofta av hur mätningarna utförs och hur noggranna forskarna är vid bearbetningen av informationen (Holme & Solvang, 1997:163).

En viktig del för att stärka reliabiliteten är operationaliseringen, det vill säga den delen av studien där variablerna som användes beskrevs. Definitioner för de olika variablerna har genomgående erhållits utifrån tidigare forskning inom samma område som denna studie. Definitionerna från tidigare forskning användes vid beräkningen av studiens variabler. Dock är alla bolag olika och uttrycker saker på olika sätt, vilket kan skapa en risk att inte ta med samma information från alla undersökta bolag. I och med att bolag kan benämna samma sak på olika sätt, genomfördes genomgången av de tio första årsredovisningarna tillsammans. Detta för att minska risken för att beräkningarna av variablerna genomfördes på olika sätt. När det uppkom frågetecken, exempelvis om en post skulle räknas med eller inte, diskuterades frågan. Detta bidrog till en ökad säkerhet om att beräkningarna och klassificeringarna genomfördes på lika sätt. För att öka säkerheten ytterligare valdes att inte använda exempelvis bolagets egna uträknade EBITDA.

3.6.3 Validitet

Validitet är beroende av vad som mäts och om detta är preciserat i frågeställningen (Holme & Solvang, 1997:163). Validitet förutsätter reliabilitet, vilket innebär att utan reliabel information kan den heller inte vara valid (Bryman & Bell, 2011:161). I studien användes beprövade mått, det vill säga, utifrån tidigare forskning erhöles beräkningarna för samtliga av studiens variabler. Denna studie ämnade beskriva och analysera earnings management, vilket är ett begrepp som det inte exakt finns något mått som säger när det verkligen har inträffat. Enligt Thurén (2007:26) handlar validitet om att forskarna mäter det som avses mätas, att det som verkligen är tänkt att studeras undersöks och ingenting annat. Studiens validitet ansågs stärkas genom att beprövade mått från tidigare forskning användes, eftersom studien avsåg att mäta samma fenomen på samma sätt som vissa tidigare studier.

Earnings management valdes att definieras i termer av big bath och income smoothing, vilket är de två mest frekvent förekommande metoderna enligt tidigare forskning (Godfrey & Koh, 2009; AbuGhazaleh et al., 2011). Dock framkom det problem vid bedömningen av big bath och income smoothing, med grund i att det i likhet med earnings management, är svårt att avgöra om bolag tillämpar metoderna. Enligt Bryman & Bell (2011:42) kan studiens resultat ifrågasättas om studien inte mäter det som ämnas mätas. Därför valdes definitionen av earnings

management som big bath och income smoothing samt erhöjls beräkningar av dessa från tidigare forskning, vilket är någonting som ansågs stärka validiteten.

3.6.4 Etiskt förhållningssätt

Etik och moral är viktigt när det kommer till forskning, och det finns viktiga förhållningssätt som en forskare behöver ta i beaktande och följa. I denna studie har de forskningsetiska principer som Vetenskapsrådet framhåller beaktats. Inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning finns fyra huvudkrav på forskning som bör beaktas; informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet, 2011).

Denna studie baserades enbart på information från noterade bolags årsredovisningar. Dessa årsredovisningar är tillgängliga för allmänheten, via bolagens hemsidor, vilket bidrog till att informationen inte ansågs som känslig. Detta ger att informationskravet samt samtyckeskravet inte behövde beaktas i den utsträckning som hade varit nödvändigt vid andra slags undersökningsmetoder. Däremot har bolagets anonymitet beaktats, genom att bolagen inte nämns med namn i studien, vilket inte ansågs nödvändigt i sammanhanget. Den framkomna informationen från årsredovisningarna användes endast i forskningssyfte, och var därmed endast tillgänglig för oss. Genom dessa åtgärder ansågs konfidentialitetskravet samt nyttjandekravet ha beaktats och tagits hänsyn till.

4. Empiri och analys

I detta kapitel presenteras studiens empiri i form av tabeller utifrån de beräknade variablerna från bolagens årsredovisningar. För att göra det tydligare presenteras empirin och analyserna tillsammans. Kapitlet inleds med deskriptiv statistik och är därefter uppdelat utifrån studiens frågeställningar, med tillhörande hypoteser. I kapitlet förkastas eller accepteras hypoteserna.

4.1 Deskriptiv statistik

För att få en överblick över värdena på studiens sju variabler presenteras nedan en tabell med beskrivande statistik. För att variablerna ska vara lättare att tolka, är bolagets storlek (SIZE) och goodwillnedskrivningarna (GWNEED) inte logariterade i tabellen nedan. Tabell 6 visar att samtliga variabler har 113 observationer, det vill säga, värdena kommer från 113 goodwillnedskrivningar. Ur tabellen går det att utläsa variablernas minimum- och maximumvärde, samt deras medelvärde och standardavvikelse.

Tabell 6: Deskriptiv statistisk över variablerna

DESKRIPTIV STATISTIK					
	Antal	Minimum	Maximum	Medelvärde	Standard avvikelse
BATH	113	-0,12735	0,14492	-0,00767	0,02722
SMOOTH	113	0,00000	0,32162	0,01792	0,04459
GWNEED	113	0,00000	0,16909	0,00751	0,02063
SIZE	113	3680600	2384355860	180015701	456223019
ROA	113	-0,09045	0,26425	0,09874	0,07048
LEV	113	0,02160	0,96995	0,61649	0,18282
VD-BYTE	113	0	1	0,20	0,404

4.2 Goodwillnedskrivningar och earnings management

Relationen mellan big bath respektive income smoothing och goodwillnedskrivningar beskrivs nedan i tabeller över korrelationen mätt genom Spearman´s Rho. Dessa tabeller mäter samtliga undersökta år, med grund i att denna del av analysen syftar till undersöka sambandet mellan earnings management och goodwillnedskrivningar. Analysen ämnar besvara studiens första frågeställning: i vilken grad tillämpar noterade bolag earnings management genom goodwillnedskrivningar. Med grund i att tidigare forskning visat att det finns en relation mellan earnings management och goodwillnedskrivningar, förväntas det även finnas en relation mellan variablerna i denna studie. Som ett komplement till tabellerna nedan visas i Appendix 3 spridningsdiagram över big bath respektive income smoothing och goodwillnedskrivningar. Detta för att ge en tydligare bild över spridningen på värdena mellan variablerna.

Tabell 7: Korrelationen mellan BATH och GWNED (alla år)

SPEARMAN'S RHO		
BEROENDE VARIABEL		GWNED
BATH	<i>Korrelationskoefficient</i>	-0,186*
	<i>Signifikans</i>	0,049
	<i>Antal nedskrivningar</i>	113

*Korrelationen är signifikant vid nivån 0,05

Tabell 8: Korrelationen mellan SMOOTH och GWNED (alla år)

SPEARMAN'S RHO		
BEROENDE VARIABEL		GWNED
SMOOTH	<i>Korrelationskoefficient</i>	0,080
	<i>Signifikans</i>	0,399
	<i>Antal nedskrivningar</i>	113

Ur tabell 7 kan det utläsas att mellan variablerna BATH och GWNED är signifikansen 0,049. Det innebär att ett uttalande kan göras med rimlig säkerhet att det finns ett samband mellan earnings management metoden big bath och goodwillnedskrivningar. Korrelationskoefficienten mellan BATH och GWNED visar -0,186, vilket enligt Pallant (2010:134) är ett svagt negativt samband. Det negativa sambandet betyder att ju lägre värdet är på BATH, desto högre är GWNED. Det innebär att ju lägre resultatförändringen är i ett bolag, desto högre nedskrivningar av goodwillposten genomförs. Ur tabell 8 kan det utläsas att av de 113 undersökta bolagsåren är signifikansen mellan SMOOTH och GWNED 0,399. Det innebär att den positiva korrelationen mellan variablerna inte med rimlig säkerhet kan bekräftas, med andra ord är det osäkert hur starkt förtroende som kan ges till korrelationen och därmed sambandet mellan variablerna.

Resultatet som presenteras i tabell 7, stärks av vad tidigare forskning har visat inom området. Zucca och Campbell (1992), Zhang et al. (2010) och AbuGhazaleh et al. (2011) har visat att det finns ett samband mellan big bath och goodwillnedskrivningar, att bolag som presterar ett sämre resultat tenderar att göra nedskrivningar i linje med big bath. Samtliga av de nämnda studierna är genomförda på bolag som verkar i andra länder, vilket genom den framkomna korrelationen mellan big bath och goodwillnedskrivningar även kan härledas till svenska bolag noterade på Nasdaq OMX Stockholmsbörsens large cap segment.

Resultatet i tabell 8, skiljer sig från vad tidigare forskning har visat (Zucca & Campbell, 1992; AbuGhazaleh et al., 2011), i och med avsaknaden av signifikans mellan income smoothing och goodwillnedskrivningar. Sambandet mellan dessa har dock även i tidigare studier varit lägre än sambandet mellan big bath och goodwillnedskrivningar (Zucca & Campbell, 1992; AbuGhazaleh et al., 2011), vilket även denna studie indikerar på. Detta med grund i att det inte

framkommer ett acceptabelt signifikansvärde samt att det statistiska testet antyder att det inte finns någon korrelationen mellan income smoothing och goodwillnedskrivningar.

Enligt Alves (2013) är en nedskrivning ett beslut som tas av bolagsledningen. Beslutet påverkas med andra ord av bolagsledningen och tidigare forskning (Zucca & Campbell, 1992) har funnit att bolag i högre utsträckning genomför nedskrivningar när resultatet är lägre än genomsnitt, än vid rapportering av höga resultat. Det tyder det på att det är lättare för bolagsledningen att genomföra en goodwillnedskrivning när bolaget ändå går sämre än förväntat. När bolaget däremot presterar ett resultat som är bättre än förväntat, kan det vara tuffare att minska det positiva resultatet genom en nedskrivning.

Sammanfattningsvis finner vi följande:

H1a: Det finns ett samband mellan earnings management och goodwillnedskrivningar.

Hypotesen får stöd i och med den funna korrelationen mellan big bath och goodwillnedskrivningar. Detta med grund i att earnings management definieras i termer av big bath eller income smoothing.

H1b: Det finns ett negativt samband mellan big bath och goodwillnedskrivningar.

Hypotesen får stöd eftersom signifikansen mellan big bath och goodwillnedskrivningar är 0,049, samt att korrelationen är -0,186.

H1c: Det finns ett positivt samband mellan income smoothing och goodwillnedskrivningar.

Hypotesen får inte stöd eftersom signifikansen mellan income smoothing och goodwillnedskrivningar är över den satta nivån för acceptans.

4.3 Goodwillnedskrivningar, earnings management och IFRS-reglerna

Till skillnad från tabellerna ovan, beskrivs i denna del relationen mellan earnings management och goodwillnedskrivningar med uppdelning i de fyra undersökta perioderna; 2002-2004, 2005-2007, 2009-2010 samt 2012-2014. Uppdelningen görs för att det är av intresse att undersöka hur IFRS 3 påverkar relationen mellan earnings management och goodwillnedskrivningar. Nedan presenteras tio tabeller, två till varje period samt två med perioderna efter införandet av IFRS tillsammans, med grund i definitionen big bath och income smoothing. Relationen mellan variablerna mäts även i denna del genom Spearman's Rho. Genom analyser av de fyra olika perioderna ämnas studiens andra frågeställning att besvaras, det vill säga: i vilken grad påverkar IFRS-reglerna tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar? I Appendix 3 visas spridningsdiagram som komplement till samtliga tabeller som presenteras i detta avsnitt. Detta för att ge en tydligare bild över värdenas spridning.

Tabell 9: Korrelationen mellan BATH och GWNED period 1 (år 2002-2004)

SPEARMAN'S RHO		
BEROENDE VARIABEL		GWNED 1
BATH 1	Korrelationskoefficient	-0,315
	Signifikans	0,079
	Antal nedskrivningar	32

Tabell 10: Korrelationen mellan SMOOTH och GWNED period 1 (år 2002-2004)

SPEARMAN'S RHO		
BEROENDE VARIABEL		GWNED 1
SMOOTH 1	Korrelationskoefficient	-0,229
	Signifikans	0,207
	Antal nedskrivningar	32

Tabellerna ovan innehåller data från den första undersökta perioden, det vill säga år 2002, 2003 samt 2004. Ur tabellerna går det utläsa att under den första perioden genomfördes 32 stycken goodwillnedskrivningar. Enligt Pallant (2010:134) indikerar en korrelation på noll att det inte finns någon relation mellan variablerna, en korrelation på 0,30 till 0,49 indikerar däremot att det finns en medium relation. Tabell 9 visar att korrelationen mellan variablerna BATH och GWNED är -0,315, vilket med Pallants (2010:134) definition är en medium korrelation. Det negativa tecknet innebär att relationen är negativ, det vill säga att när goodwillnedskrivningar ökar så minskar big bath. Tabellen visar även att signifikansen är 0,079, vilket är strax över den accepterade signifikansnivån. Det innebär att det inte med rimlig säkerhet kan göras uttalanden angående korrelationen som framkommer i tabellen. Tabell 10 däremot visar ett signifikansvärde om 0,207, vilket innebär att vi inte kan uttala oss om korrelation mellan variablerna SMOOTH och GWNED under den första perioden.

Period 1 i denna studie är perioden innan IFRS implementerades, vilket innebär att förväntan var att den lägsta relationen mellan variablerna skulle återfinnas i denna period. Detta med grund i att tidigare forskning har påvisat att i och med införandet av IFRS har möjligheterna till subjektiva bedömningar ökat, vilket påstås ha gett ökade möjligheter att tillämpa earnings management (Pajunen & Saastamoinen, 2013; Hamberg & Beisland, 2014). I denna period var det även obligatoriskt att genomföra årliga avskrivningar av goodwillposten. Avskrivningarna höll nere det bokförda värdet på goodwill och påverkades inte av bolagsledningen subjektiva bedömningar (Hamberg & Beisland, 2014), vilket vi stödjer vårt resonemang på. Resultatet från den första undersökta perioden stödjer således tidigare forskning.

Tabell 11: Korrelationen mellan BATH och GWNED period 2 (år 2005-2007)

SPEARMAN'S RHO		
BEROENDE VARIABEL		GWNED 2
BATH 2	<i>Korrelationskoefficient</i>	-0,142
	<i>Signifikans</i>	0,438
	<i>Antal nedskrivningar</i>	32

Tabell 12: Korrelationen mellan SMOOTH och GWNED period 2 (år 2005-2007)

SPEARMAN'S RHO		
BEROENDE VARIABEL		GWNED 2
SMOOTH 2	<i>Korrelationskoefficient</i>	0,202
	<i>Signifikans</i>	0,267
	<i>Antal nedskrivningar</i>	32

De två tabellerna ovan baseras på data från studiens andra undersökta period, det vill säga år 2005, 2006 samt 2007. Denna period är då implementeringen av IFRS 3 genomfördes och ur tabellerna ovan går det att utläsa att precis som i period 1, genomfördes 32 stycken goodwillnedskrivningar under denna period. Vidare går det att ur tabellerna utläsa att signifikansen mellan så väl BATH och GWNED som mellan SMOOTH och GWNED är högre än den satta nivån för acceptans av signifikansvärdet. Det innebär att inget uttalande kan göras med rimlig säkerhet angående relationen mellan variablerna. Vi kan med andra ord inte säga om det finns någon relation eller inte, eller hur stark eller svag denna eventuella relation är.

Förväntan var att det skulle finnas en stark relation mellan big bath respektive income smoothing och goodwillnedskrivningar i denna period, samt att antalet genomförda nedskrivningar skulle vara högst denna period. Detta delvis med grund i att tidigare forskning genomförda på amerikanska bolag har påvisat att flertalet bolag tog tillfället i akt att skriva ner stora goodwillvärden efter implementeringen av den amerikanska motsvarigheten till IFRS (Churyk & Cripe, 2011). Forskning har även påvisat att bolagsledningen utnyttjar flexibiliteten i redovisningen och den möjlighet till subjektiva bedömningar som IFRS 3 ger till att hantera vinsterna (Alves, 2013). Således skiljer sig resultaten ur tabellerna ovan från vad tidigare forskning har kommit fram till efter det att IFRS implementerades.

Tabell 13: Korrelationen mellan BATH och GWNED period 3 (år 2009-2010)

SPEARMAN'S RHO		
BEROENDE VARIABEL		GWNED 3
BATH 3	<i>Korrelationskoefficient</i>	-0,462*
	<i>Signifikans</i>	0,040
	<i>Antal nedskrivningar</i>	20

*Korrelationen är signifikant vid nivån 0,05

Tabell 14: Korrelationen mellan SMOOTH och GWNED period 3 (år 2009-2010)

SPEARMAN'S RHO	
BEROENDE VARIABEL	GWNED 3
SMOOTH 3	<i>Korrelationskoefficient</i>
	-0,128
	<i>Signifikans</i>
	0,590
	<i>Antal nedskrivningar</i>
	20

Tabellerna ovan ger information angående studiens tredje undersökta period, som endast innehåller två år. Under denna period genomfördes 20 stycken nedskrivningar, vilket är lägre än jämfört med övriga perioder. Ur tabell 13 går det att utläsa en signifikansnivå som är 0,040, vilket är under den satta nivån för acceptans. I och med det kan ett uttalande göras med rimlig säkerhet om att det finns ett samband mellan BATH och GWNED under åren 2009-2010. Korrelationen mellan variablerna är -0,462, vilket enligt Pallant (2010:134) anses som en medium korrelation med negativ riktning. Mellan variablerna SMOOTH och GWNED i tabell 14 är signifikansnivån högre än acceptansnivån, vilket innebär att ett uttalande inte kan göras med rimlig säkerhet om hur stark eller svag en eventuell relation mellan variablerna är.

Förväntan var att det i denna period skulle finnas en stark relation mellan big bath och goodwillnedskrivningar. Devis med grund i att dessa år är efter en global finanskris som även påverkade den svenska marknaden och de flesta av bolagen på large cap, i och med att börsen sjönk med över 40 procent (Österholm, 2010). Kirschenheiter och Melumad (2002), menar att bolag vid ekonomiskt svåra tider har tendens att redovisa ett lägre resultat än vad som egentligen avspeglar verksamheten på ett rättvist sätt. En finanskris påverkar bolags lönsamhet negativt (Österholm, 2010), vilket är grunden i att bolag tillämpar earnings management i form av big bath. Big bath handlar enligt Pajunen och Saastamoinen (2013) om att bolag vid dålig lönsamhet skriver ner goodwillposten för att vid en senare period kunna redovisa bättre resultat. Signifikansnivån och korrelationen som framkommer ur tabell 13 stärker detta resonemang.

Tabell 15: Korrelationen mellan BATH och GWNED period 4 (år 2012-2014)

SPEARMAN'S RHO	
BEROENDE VARIABEL	GWNED 4
BATH 4	<i>Korrelationskoefficient</i>
	-0,014
	<i>Signifikans</i>
	0,943
	<i>Antal nedskrivningar</i>
	29

Tabell 16: Korrelationen mellan SMOOTH och GWNED period 4 (år 2012-2014)

SPEARMAN'S RHO	
BEROENDE VARIABEL	GWNED 4
SMOOTH 4	Korrelationskoefficient 0,104
	Signifikans 0,592
	Antal nedskrivningar 29

Tabellerna ovan representerar studiens fjärde och sista undersökta period, år 2012, 2013 samt 2014. Sammanlagt genomfördes 29 goodwillnedskrivningar under denna period. Ur tabell 15 framkommer det att signifikansen i modellen är 0,943 mellan BATH och GWNED och ur tabell 16 går det att utläsa att signifikansen mellan SMOOTH och GWNED är 0,592. Båda värdena är över den satta nivån för acceptans samt är dessa signifikansvärden de högsta jämfört mot de övriga tre perioderna. Med grund i de höga värdena kan ett uttalande inte med rimlig säkerhet göras om den eventuella relationen mellan big bath och goodwillnedskrivningar eller mellan income smoothing och goodwillnedskrivningar.

Förväntan var att det skulle finnas en relation mellan variablerna, dock förväntades korrelationen vara lägre än i period 2 och 3, men däremot förväntades korrelationen vara högre än under den första undersökta perioden. Förväntan baseras delvis på att Churyk och Cripe (2011) menar att bolag skrev ner stora värden på goodwill omkring införandet av SFAS, men att det beteende avtog efter några år, samt som nämnts tidigare, att IFRS påstås ha ökat möjligheterna till earnings management (Pajunen & Saastamoinen, 2013; Hamberg & Beisland, 2014). Det ger att korrelationen mellan variablerna borde vara starkare i den fjärde perioden jämfört med den första.

Tabell 17: Korrelationen mellan BATH och GWNED efter införandet av IFRS

SPEARMAN'S RHO	
BEROENDE VARIABEL	GWNED IFRS
BATH IFRS	Korrelationskoefficient -0,156
	Signifikans 0,163
	Antal nedskrivningar 81

Tabell 18: Korrelationen mellan SMOOTH och GWNED efter införandet av IFRS

SPEARMAN'S RHO	
BEROENDE VARIABEL	GWNED IFRS
SMOOTH IFRS	Korrelationskoefficient 0,150
	Signifikans 0,181
	Antal nedskrivningar 81

Tabellerna ovan visar samtliga tre perioder efter införandet av IFRS, det vill säga 2005-2007, 2009-2010 samt 2012-2014, vilket totalt baseras på data från 81 stycken nedskrivningar. Det går att utläsa att mellan variablerna BATH och GWNED är signifikansen 0,163 och mellan SMOOTH och GWNED är signifikansen 0,181. Det innebär att båda modellerna har ett signifikansvärde över acceptansnivån. Det innebär att vi inte med rimlig säkerhet kan uttala oss om relationen mellan variablerna.

Trots att sambandet mellan big bath och goodwillnedskrivningar för period 2009-2010 är signifikant och att det finns en korrelation mellan variablerna, kan vi inte med säkerhet uttala oss om att det finns ett samband mellan införandet av IFRS och earnings management i form av big bath eller income smoothing. Österholm (2010) menar att bolags lönsamhet påverkas under och efter kristider, vilket kan vara en anledning till den framkomna korrelationen mellan big bath och goodwillnedskrivningar under åren 2009-2010. Den tredje perioden gav ett acceptabelt signifikansvärde, vilket anses kunna bero på att det under den perioden rådde extrema förhållanden på marknaden. Enligt Österholm (2010) sjönk aktiemarknaden över 40 procent under år 2008, vilket är att anse som ett extremt resultatförhållande som påverkar redovisningen de kommande åren. Det i sin tur enligt Jooste (2013) ökar bolagsledningens tendenser att tillämpa earnings management. Dessa ovan nämnda anledningarna kan vara bidragande orsaker till att signifikansen enbart blir acceptabel under en period, det vill säga, det krävs någonting specifikt för att bolag ska tillämpa earnings management i form av big bath.

Mellan income smoothing och goodwillnedskrivningar är signifikansnivån över den acceptabla nivån för samtliga undersökta perioder efter införandet av IFRS. Det kan delvis ha sin grund i att den enda extrema perioden som undersöktes, var perioden precis efter finanskrisen. Krisen medförde minskad lönsamhet för bolag, vilket i sin tur ger att bolag inte redovisar höga resultat som kan ge incitament att tillämpa income smoothing. Tidigare forskning har visat att innan införandet av IFRS var möjligheterna begränsande för tillämpning av earnings management i form av big bath och income smoothing genom goodwillnedskrivningar (Hamberg & Beisland, 2014). Resultatet från period 1 i denna studie, det vill säga perioden innan införandet av IFRS, stärker med andra ord den tidigare forskningen. Detta genom att det i denna period inte framkommer någon korrelation som vi kan uttala oss om, i och med att signifikansen mellan big bath respektive income smoothing och goodwillnedskrivningar är över acceptansnivån.

Efter införandet av IFRS har tidigare forskning visat att möjligheterna för tillämpningen av earnings management ökade (AbuGhazaleh et al., 2011; Pajunen & Saastamoinen, 2013). Pajunen och Saastamoinen (2013) samt Hamberg och Beisland (2014) menar att införandet av IFRS kan ha bidragit till att attityderna angående goodwillnedskrivningar förändrades, i och med den ökade subjektiviteten vid bedömningen av nedskrivningen. I och med det skiljer sig resultaten av denna studie mot tidigare forskning, med grund i att varken modellen över big bath respektive income smoothing och goodwillnedskrivningar efter införandet av IFRS är signifikant. Det kan bero på att bolagsåren som undersöktes i studien var år där bolag överlag gjorde jämna resultat, med undantag under extremperioden. Det vill säga, trots att studien innehåller en extremperiod, där det finns en korrelation mellan big bath och nedskrivningar av goodwill är övriga perioder jämna resultatmässigt. Det leder till att extremperioden inte bidrar

till att ge modellen av samtliga perioder efter införandet av IFRS ett acceptabelt signifikansvärde.

Sammanfattningsvis finner vi följande:

H2a: Det finns ett ökat samband mellan earnings management och goodwillnedskrivningar i och med införandet av IFRS 3.

Hypotesen får inte stöd eftersom signifikansen mellan big bath respektive income smoothing mot goodwillnedskrivningar både före och efter införandet av IFRS är över den satta nivån för acceptans.

H2b: Det finns ett ökat samband mellan big bath och goodwillnedskrivningar i och med införandet av IFRS 3.

Hypotesen får inte stöd eftersom signifikansen i modellen baserad på de tre perioderna efter införandet av IFRS är över den satta nivån för acceptans.

H2c: Det finns ett ökat samband mellan income smoothing och goodwillnedskrivningar i och med införandet av IFRS 3.

Hypotesen får inte stöd eftersom signifikansen i modellen baserad på de tre perioderna efter införandet av IFRS är över den satta nivån för acceptans.

4.4 Goodwillnedskrivningar och påverkande faktorer

4.4.1 Påverkande faktorer

I denna del presenteras en tabell av en regressionsanalys med goodwillnedskrivningar som beroende variabel och faktorerna bolagets storlek, ROA, skuldsättning samt VD-byte, som oberoende variabler. Analysen ämnar besvara faktorernas påverkan i allmänhet på nedskrivningarna av goodwillposten, vilket innebär att denna del inte är uppdelad i de olika undersökta åren, utan tabellen nedan motsvarar alla de fyra perioderna tillsammans. Frågan som ämnas besvaras är studiens tredje frågeställning, men utan avseende på IFRS-reglerna; i vilken grad påverkar faktorerna bolagets storlek (SIZE), ROA, skuldsättning (LEV), samt VD-byte tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar.

Tabell 19: Regressionsanalys av GWNED mot utvalda variabler (alla år)

BEROENDE VARIABEL GWNED_LN				
	Förväntan	B-koefficient	Korrelation	Signifikans
SIZE_LN	Negativ	-0,651	-0,418	0,000
ROA	Negativ	0,466	0,096	0,866
LEV	Negativ	-1,303	-0,176	0,225
VD-BYTE	Positiv	0,785	0,144	0,093
SIG = 0,000	R = 0,454^a	R² = 0,206		Justerad R² = 0,176

a. Predictors: SIZE_In, ROA, LEV, VD-byte

Ur tabellen går det utläsa att en av variablerna i modellen är signifikant med den beroende variabeln, vilket är SIZE. Övriga variabler i modellen erhåller signifikansvärden över den accepterade nivån, vilket innebär att ett uttalande om det eventuella sambandet till goodwillnedskrivningarna inte med rimlig säkerhet kan göras. Tabellen visar att det justerade R^2 värdet är 0,176, vilket innebär att 17,6 procent av variationen i den beroende variabeln kan förklaras genom de oberoende variablerna i modellen. Med grund i att det värdet kan vara mellan 1 och 0, är modellens R^2 relativt lågt. Det innebär att de oberoende variablerna inte i hög grad kan förklara variationen i den beroende variabeln, modellen är signifikant eftersom SIG är lika med 0,000.

Förväntan var i linje med vad tidigare forskning har indikerat, att faktorerna skulle ha en påverkan på nedskrivningarna. Vår studie stödjer med andra ord inte tidigare forskning avseende variablerna ROA, skuldsättning samt VD-byte (Mather & Ramsay, 2009; AbuGhazaleh et al., 2011; Chalmers et al., 2011; Habib & Hamadi, 2012). Dock har variabeln VD-byte en signifikans på 0,093, vilket i vissa studier anses vara signifikant (AbuGhazaleh et al., 2011; Hair et al., 2014). I denna studie blir dock mot förmodan VD-byte inte signifikant. Skillnaden i resultatet mellan denna studie mot vad tidigare forskning kommit fram till kan delvis bero på att den är genomförd på bolag som verkar i andra geografiska områden än tidigare undersökningar (AbuGhazaleh et al., 2011; Pajunen & Saastamoinen, 2013).

Bolagets storlek har en B-koefficient om -0,651. Det innebär att ju mindre bolaget är mätt i tillgångar, desto större nedskrivningar genomförs, vilket är i linje med förväntan. Korrelationen är -0,418, vilket indikerar på ett samband av medium grad mellan variablerna, samt att riktningen är negativ. Detta stöds av tidigare forskning, både att bolagets storlek påverkar nedskrivningarna (Gu et al., 2005), samt att förhållandet är negativt (Sevin & Schroeder, 2005). Det kan förklaras genom att stora bolag genomförde större nedskrivningar innan införandet av SFAS (Sevin & Schroeder, 2005). Med grund i att SFAS är den amerikanska motsvarigheten till IFRS, innebär det att liknande beteende kan ha funnits hos de svenska bolagen. En annan bidragande faktor till att det tycks vara mindre bolag som i högre utsträckning tillämpar earnings management kan vara det Gu et al. (2005) påstår, att större bolag skulle straffas hårdare om dem ertappades med att tillämpa earnings management.

Sammanfattningsvis finner vi följande:

H3a: Tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar påverkas negativt av bolagets storlek.

Hypotesen får stöd eftersom bolagets storlek är signifikant, samt för att korrelationen med goodwillnedskrivningar är -0,418.

H4a: Tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar påverkas negativt av bolagets ROA.

Hypotesen får inte stöd eftersom signifikansen är över den satta nivån för acceptans.

H5a: Tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar påverkas negativt av bolagets skuldsättning.

Hypotesen får inte stöd eftersom signifikansen är över den satta nivån för acceptans.

H6a: Tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar påverkas positivt av om bolaget genomfört ett VD-byte under räkenskapsåret.

Hypotesen får inte stöd eftersom signifikansen är över den satta nivån för acceptans.

4.4.2 Påverkande faktorer; jämförelse över fyra perioder

I denna del är variablerna uppdelade i de fyra perioderna, samt presenteras en tabell där samtliga tre perioder efter införandet av IFRS är sammanställda. Detta med grund i att denna del ämnar besvara studiens tredje frågeställning med avseende på IFRS-reglernas inverkan på de valda faktorerna i förhållande till goodwillnedskrivningar. I vilken grad påverkar faktorerna bolagets storlek, ROA, skuldsättning samt VD-byte tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar, samt i vilken grad har faktorernas påverkan förändrats i och med IFRS-reglerna?

Tabell 20: Regressionsanalys av GWNED mot utvalda variabler period 1, innan IFRS

BEROENDE VARIABEL GWNED_LN PERIOD 1				
	Förväntan	B-koefficient	Korrelation	Signifikans
SIZE_LN 1	Negativ	-0,233	-0,200	0,448
ROA 1	Negativ	-9,835	-0159	0,131
LEV 1	Negativ	-3,746	-0,093	0,178
VD-BYTE 1	Positiv	2,456	0,420	0,017
SIG = 0,062	R = 0,524^a	R² = 0,274		Justerad R² = 0,167

a. Predictors: SIZE1_ln, ROA1, LEV1, VD-byte1

Ovan presenteras data över variablerna den första undersökta perioden. Ur tabellen går det att utläsa att en variabel är signifikant, vilket är VD-byte. B-koefficientens värde för VD-byte är lika med 2,456, vilket visar att effekten är positiv. Det innebär att en ökning i den oberoende variabeln leder till en ökning i den beroende variabeln. Korrelationskoefficienten har ett positivt värde om 0,420 och indikerar att det finns ett samband av graden medium mellan variablerna. Övriga variabler i modellen har ett signifikansvärde över den satta acceptansnivån. Det justerade R² värdet är 0,167, vilket innebär att 16,7 procent av variationen i den beroende variabeln kan förklaras av de oberoende variablerna i modellen. Det kan dock inte med rimlig säkerhet säkerställas med grund i att modellens SIG-värde är 0,062, vilket är något över den satta nivån för acceptans.

Tabell 21: Regressionsanalys av GWNED mot utvalda variabler, period 2 (år 2005-2007)

BEROENDE VARIABEL GWNED_LN PERIOD 2				
	Förväntan	B-koefficient	Korrelation	Signifikans
SIZE_LN 2	Negativt	-0,880	-0,421	0,031
ROA 2	Negativt	-4,559	0,100	0,466
LEV 2	Negativ	-3,364	-0,289	0,206
VD-BYTE 2	Positivt	1,098	0,118	0,218
SIG = 0,074	R = 0,513^a	R² = 0,263	Justerad R² = 0,154	

a. Predictors: SIZE2_ln, ROA2, LEV2, VD-byte2

Ur tabellen för period 2, perioden för införandet av IFRS, går det att utläsa att en av variablerna är signifikant, vilket är SIZE med ett värde på 0,031. Variabelns B-koefficient har ett negativt värde om -0,880, vilket visar att riktningen är negativ. Även korrelationen har en negativ riktning om -0,421, vilket är en styrka av medium grad. Det innebär att en minskning av bolagets storlek, leder till en ökning av goodwillnedskrivningar. Modellen har ett SIG-värde om 0,074, vilket innebär att ett uttalande inte med rimlig säkerhet kan göras om i vilken grad de oberoende variablerna förklarar variationen i den beroende variabeln. Angående övriga variabler i modellen kan inget uttalande med rimlig säkerhet göras, eftersom dessa har ett signifikansvärde över den accepterade nivån.

Tabell 22: Regressionsanalys av GWNED mot utvalda variabler, period 3 (år 2009-2010)

BEROENDE VARIABEL GWNED_LN PERIOD 3				
	Förväntan	B-koefficient	Korrelation	Signifikans
SIZE_LN 3	Negativ	-0,808	-0,416	0,032
ROA 3	Negativ	-0,313	0,084	0,964
LEV 3	Negativ	3,929	0,051	0,171
VD-BYTE 3	Positiv	-0,587	-0,025	0,612
SIG = 0,258	R = 0,532^a	R² = 0,283	Justerad R² = 0,092	

a. Predictors: SIZE3_ln, ROA3, LEV3, VD-byte3

Resultatet från tabellen ovan över period 3 visar på samma tendenser som i period 2, med en signifikant variabel. I denna period har variabeln SIZE ett signifikansvärde om 0,032, vilket accepteras. Korrelationen mellan bolagets storlek och goodwillnedskrivningarna är -0,416, vilket i likhet med föregående period är en korrelation av medium grad med en negativ riktning. B-koefficienten är lägre än under förra perioden, men har även i denna period en negativ riktning. Detta var den perioden där signifikansnivån accepterades mellan big bath och goodwillnedskrivningar, vilket indikerar på att bolagets storlek påverkar de bolag som tillämpat big bath genom goodwillnedskrivningar. Övriga variabler är inte signifikanta och modellens SIG-värde är lika med 0,258. Det innebär att ett uttalande om förklaringsförmågan hos de oberoende variablerna för den beroende variabeln inte med rimlig säkerhet kan göras.

Tabell 23: Regressionsanalys av GWNED mot utvalda variabler, period 4 (2012-2014)

BEROENDE VARIABEL GWNED_LN PERIOD 4				
	Förväntan	B-koefficient	Korrelation	Signifikans
SIZE_LN 4	Negativ	-0,889	-0,517	0,005
ROA 4	Negativ	10,174	0,429	0,040
LEV 4	Negativ	-1,898	-0,184	0,224
VD-BYTE 4	Positiv	-0,040	-0,034	0,961
SIG = 0,007	R = 0,660^a	R² = 0,435	Justerad R² = 0,341	

a. Predictors: SIZE4_In, ROA4, LEV4, VD-byte4

Tabellen ovan visar information från studiens fjärde och sista period. I perioden är SIG-värdet 0,007 och det justerade R² 0,341. Det innebär att 34,1 procent av variationen hos den beroende variabeln kan förklaras genom de oberoende variablerna. I denna period är det SIZE och ROA som har ett signifikansvärde som kan accepteras. SIZE har även under denna period en negativ B-koefficient, men har minskat jämfört mot föregående period. Däremot har korrelationen mellan bolagets storlek och goodwillnedskrivningar ökat från tidigare perioder och visar nu på ett negativt samband av stark grad med värdet -0,517. Korrelationen mellan ROA och goodwillnedskrivningar är av medium grad och har en positiv riktning om 0,429. ROA har en positiv B-koefficient om 10,174. Det innebär att om en ökning sker av ROA, ökar även den beroende variabeln GWNED. De övriga två variablerna har ett signifikansvärde över den accepterade nivån.

Tabell 24: Regressionsanalys av GWNED mot utvalda variabler åren efter införandet av IFRS

BEROENDE VARIABEL GWNED_LN IFRS				
	Förväntan	B-koefficient	Korrelation	Signifikans
SIZE_LN IFRS	Negativ	-0,709	-0,460	0,000
ROA IFRS	Negativ	2,765	0,235	0,404
LEV IFRS	Negativ	-0,816	-0,173	0,492
VD-BYTEIFRS	Positiv	0,366	0,032	0,491
SIG = 0,000	R = 0,480^a	R² = 0,230	Justerad R² = 0,190	

a. Predictors: SIZE IFRS_In, ROA IFRS, LEV IFRS, VD-byte IFRS

Tabellen ovan visar en sammanställningen över de tre perioderna efter införandet av IFRS. Modellens SIG-värde är 0,000 och det justerade R² är lika med 0,190, vilket innebär att variationen i goodwillnedskrivningarna kan förklaras av de oberoende variablerna med 19,0 procent. I denna period erhåller tre av fyra variabler en signifikansnivå över den accepterade nivån, endast variabeln SIZE är signifikant. Korrelationen mellan bolagets storlek och goodwillnedskrivningarna är -0,460, vilket indikerar på ett samband mellan variablerna av medium grad. B-koefficienten har ett värde om -0,709, vilket avspeglar resultaten från perioderna 2, 3 och 4, där samtliga perioder visade på en negativ riktning hos B-koefficienten för variabeln SIZE.

Tidigare forskning har indikerat att de fyra granskade faktorerna inverkar på bolags tillämpning av earnings management och goodwillnedskrivningar (Godfrey & Koh, 2009; AbuGhazaleh et al., 2011; Chalmers et al., 2011; Pajunen & Saastamoinen, 2013). I denna studie framkommer det att det finns en korrelation mellan big bath och goodwillnedskrivningar, vilket gör det intressant att undersöka vilka faktorer som i sin tur påverkar goodwillnedskrivningarna.

I samtliga undersökta perioder efter införandet av IFRS blir bolagets storlek signifikant, samt uppfylls förväntan angående den negativa riktningen. Variabeln var däremot inte signifikant i period 1, vilket indikerar att införandet av IFRS påverkar faktorn bolagets storleks inverkan på tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar. Tidigare forskning menar att större bolag är under högre bevakning angående verksamhetens hantering, samt att de större bolagen straffas hårdare om de skulle ertappas med earnings management (Gu et al., 2005; Sevin & Schroeder, 2005). Det stärks av resultatet i denna studie i och med den negativa B-koefficienten samt den negativa korrelationen i samtliga perioder efter införandet IFRS.

Under de fyra granskade perioderna är det endast under den fjärde perioden som ROA är signifikant. Förväntan var att ROA skulle ha ett negativt samband med nedskrivningarna, vilket den inte hade under den perioden när variabeln blev signifikant. Den positiva koefficienten kan bero på att den fjärde perioden motsvarar några år efter en kristid, vilket kan innebära att bolag hunnit återhämta sig efter dålig lönsamhet. Fluktuationen i så väl signifikansen som B-koefficienten som denna studie visar, ger att det anses osäkert att göra uttalanden angående ROA. Resultatet stöds inte av tidigare forskning som menar att ju lägre ROA ett bolag har desto högre goodwillnedskrivningar genomförs (AbuGhazaleh et al., 2011; Chalmers et al., 2011; Darrough et al., 2014).

Skuldsättningen är den enda variabeln som inte erhåller en acceptabel signifikansnivå under någon av de undersökta perioderna. Både skuldsättningen och bolagets storlek är variabler som påverkas direkt av goodwillnedskrivningarna i och med att nedskrivningarna minskar tillgångarna, något som förväntades skulle innebära ett samband även mellan skuldsättning och goodwillnedskrivningar. Tidigare forskning har antytt att det finns en relation mellan bolags skuldsättning och earnings management genom goodwillnedskrivningar (Alves, 2009; AbuGhazaleh et al., 2011). Med grund i att skuldsättning inte blev signifikant under någon period, stödjer inte studiens resultat tidigare forskning angående skuldsättningens påverkan.

Tidigare forskning har visat att det finns ett samband mellan variabeln VD-byte och earnings management, framförallt metoden big bath. (AbuGhazaleh et al., 2011; Pajunen & Saastamoinen, 2013; Ali & Zhang, 2015). Variabeln VD-byte erhåller endast signifikans i studiens första period mot goodwillnedskrivningar. VD-byte har således inte erhållit en acceptabel signifikansnivå under någon av perioderna efter införandet av IFRS. Detta skiljer sig delvis från ovan nämnda tidigare forskning och våra förväntningar som var i linje med tidigare forskning, att VD-byten skulle påverka goodwillnedskrivningar och därigenom earnings management. Något som anses kan ha påverkat utfallet av sambandet mellan VD-byte och goodwillnedskrivningar är att denna studie jämförs med forskning som har genomförts i andra länder.

Tre av de fyra variabler som har undersökts mot goodwillnedskrivningar erhåller signifikans under någon av de undersökta perioderna. Den variabel som i denna studie kan sägas påverka goodwillnedskrivningar är bolagets storlek, med grund i att variabeln är signifikant i tabell 19, som är baserad på samtliga perioder. Detta är någonting som stärks av tidigare forskning, det vill säga att bolagets storlek är relaterat till nedskrivningar av goodwillposten. I samtliga perioder efter införandet av IFRS, men inte i perioden innan införandet, blev bolagets storlek signifikant mot nedskrivningar, vilket tyder på att IFRS påverkar bolagets storlek kopplat mot goodwillnedskrivningar.

Sammanfattningsvis finner vi följande:

H3b: IFRS påverkar bolagets storleks inverkan på tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar.

Hypotesen får stöd eftersom signifikansen är under den satta nivån för acceptans efter införandet av IFRS, men är över den satta nivån för acceptans i perioden innan införandet.

H4b: IFRS påverkar ROAs inverkan på tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar.

Hypotesen får inte stöd eftersom signifikansen är över den satta nivån för acceptans.

H5b: IFRS påverkar skuldsättningens inverkan på tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar.

Hypotesen får inte stöd eftersom signifikansen är över den satta nivån för acceptans.

H6b: IFRS påverkar VD-bytens inverkan på tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar.

Hypotesen får inte stöd eftersom signifikansen är över den satta nivån för acceptans.

5. Slutdiskussion, slutsatser och förslag till fortsatt forskning

---

Detta är det avslutande kapitlet som inleds med en diskussion angående studiens resultat. Därefter presenteras slutsatserna från de empiriska resultatet samt analyserna som presenterades i föregående kapitel. Kapitlet avslutas med förslag till fortsatt forskning.

5.1 Slutdiskussion

Modellen för sambandet mellan big bath och goodwillnedskrivningar för samtliga perioder visade sig vara signifikant, trots att det framkom att endast en period av de fyra undersökta erhöll ett acceptabelt signifikansvärde. Sambandet visade sig tydligt i den tredje perioden, år 2009-2010. Denna period beskrivs som en extremperiod, i och med att aktiemarknaden sjönk med över 40 procent, på grund av den finanskris som bröt ut året innan undersökningsperioden (Österholm, 2014). Jooste (2013) menar att bolag tillämpar earnings management när resultatet antingen är onormalt högt eller onormalt lågt. Vårt resultat indikerar således att det finns möjligheter för tillämpning av earnings management i form av big bath efter införandet av IFRS, men att det krävs yttre omständigheter för att bolag ska utnyttja de möjligheter som IFRS-reglerna ger att tillämpa earnings management. De yttre omständigheterna i vårt fall var i form av en global finanskris som påverkade bolagens lönsamhet (Österholm, 2014).

Studier genomförda av Pajunen och Saastamoinen (2013) samt Hamberg och Beisland (2014) indikerar att efter införandet av IFRS ökade möjligheterna för tillämpningen av earnings management. Vårt resultat tyder på att dessa möjligheter inte utnyttjas i den utsträckningen som förväntades. Endast i den tredje perioden framkom ett samband mellan big bath och goodwillnedskrivningar. Den näst lägsta signifikansen sett över de fyra perioderna återfinns i den första perioden, det vill säga perioden innan införandet av IFRS. Det indikerar att tillämpningen av earnings management inte har påverkats av IFRS-reglerna. Således kan det konstateras att bolag noterade på large cap inte automatiskt utnyttjar den givna möjligheten som IFRS ger, utan det krävs företeelser som kraftigt påverkar bolagens resultat för att bolagsledningen ska tillämpa earnings management i form av big bath.

Mellan income smoothing och goodwillnedskrivningar överstiger signifikansen den satta nivån för acceptans. I och med det kan heller inga uttalanden göras angående IFRS-reglernas eventuella påverkan på tillämpningen av earnings management i form av income smoothing genom nedskrivningar av goodwillposten. Studien stödjer med andra ord inte tidigare forskning (Pajunen & Saastamoinen, 2013; Hamberg & Beisland, 2014) då de ökade möjligheterna för tillämpningen av earnings management i form av income smoothing inte utnyttjas.

Variabeln bolagets storlek blev signifikant i den totala analysen mot goodwillnedskrivningar, vilket stärker tidigare forskning (Gu et al., 2005; Godfrey & Koh, 2009; AbuGhazaleh et al., 2011). Sambandet mellan bolagets storlek och goodwillnedskrivningar hade en negativ riktning. Sevin och Schroeder (2005) menar att nedskrivningarna hos större bolag inte förändrades efter införandet av SFAS, medan nedskrivningarna hos de mindre bolagen ökade. Detta är någonting som kan ha bidragit till att en acceptabel signifikans endast framkom i perioderna efter införandet av IFRS, samt den negativa relationen mellan bolagets storlek och

goodwillnedskrivningar. Samtidigt menar Gu et al. (2005) att större bolag skulle straffas hårdare om de blev ertappade med att tillämpa earnings management.

Earnings management är ett fenomen som tidigare forskning påvisat är svårt att definiera samt vad det innebär och hur det ska mätas. Fenomenet har definierats på olika sätt och det är möjligtvis en förklaring till varför våra resultat till viss del skiljer sig från tidigare forskning. I och med att earnings management har mätts på ett flertal olika sätt, är det möjligt att vi valt ett sätt som inte är optimalt för de svenska bolagen. AbuGhazaleh et al. (2011) ansågs presentera den uträkning samt definition av big bath och income smoothing som var tydligast beskriven samt genomförbar inom ramen för denna studie. I övriga artiklar ansågs forskarna inte exakt beskriva hur big bath och income smoothing hade beräknats, utan där beskrevs mer en helhetsmodell.

Ytterligare en förklaring till varför resultaten från denna studie delvis skiljer sig från tidigare studiers resultat kan vara att de artiklar som har använts som referenser är skrivna på engelska, vilket ibland kan skapa svårigheter vid översättning till svenska. Exempelvis kan vissa ekonomiska begrepp som används i utländska årsredovisningar, inte ha en exakt motsvarighet i de svenska bolagens årsredovisningar.

Införandet av IFRS för alla noterade bolag i bland annat EU infördes delvis för att öka harmoniseringen av redovisningsregler mellan länder och att bolag i olika länder ska kunna jämföras med varandra. USA tillämpar inte IFRS, men ett regelverk som delvis kan likställas med IFRS. Trots ökad harmonisering finns troligtvis skillnader mellan bolagskultur mellan länder, vilket kan ha bidragit till att denna studie skiljer sig från resultat som framkommit i tidigare studier. Trots att svenska bolag och andra europeiska bolag nu ska redovisa och värdera sina tillgångar på samma sätt innebär det inte att bolagsledningarna har samma åsikter om vad som är korrekt eller inte, vilket kan relateras till skillnader i bolagskultur i olika länder.

Tidigare studier (Mather & Ramsay, 2009; Pajunen & Saastamoinen, 2013) har påvisat att det finns ett samband mellan VD-byte och earnings management. Eftersom den enda perioden där variabeln VD-byte erhöll ett acceptabelt signifikansvärde var den första (2002-2004), skiljer sig således studiens resultat från tidigare forskning. En möjlig förklaring till detta är att vi endast räknat VD-byte till det år som bytet genomfördes. Då några VD-byten genomförts sent under räkenskapsåret är det möjligt att den nya VD:n inte hunnit medverka till den effekt som tidigare forskning funnit mellan variablerna.

Det mest problematiska vid genomförandet av denna studie har varit att det inte med säkerhet kan sägas när earnings management verkligen tillämpas. Forskare är överens om att earnings management är förekommande, men svårigheterna är att avgöra när och hur det tillämpas och genom vad. Forskare har med andra ord haft svårigheter att belägga när earnings management verkligen tillämpas. Det är troligtvis många faktorer som påverkar, samt helheten av dessa faktorer påverkan, som leder till earnings management. Vid denna typ av studier bör därför försiktighet iaktas angående uttalanden om tillämpningen av earnings management.

5.2 Slutsatser

Syftet med studien var att beskriva och analysera om bolag tillämpar earnings management i form av big bath och income smoothing genom goodwillnedskrivningar, samt om de förändrade reglerna för goodwill i IFRS 3, från obligatoriska avskrivningar till behovsstyrda nedskrivningar av goodwillposten medfört några förändringar i tillämpningen. Syftet var vidare att analysera om fyra genom tidigare forskning funna faktorer påverkar nedskrivningar samt om dess påverkan har förändrats i och med införandet av IFRS.

Vår studie visar att tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar förekommer i viss grad (svag grad enligt studiens definition) bland de undersökta bolagen noterade på Nasdaq OMX large cap segmentet och då i form av big bath. Det stärker resultat från tidigare forskning (AbuGhazaleh et al., 2011; Hamberg & Beisland, 2014). Studien visar däremot att tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar i form av income smoothing inte tillämpas, vilket går emot resultat från tidigare forskning (AbuGhazaleh et al., 2011; Hamberg & Beisland, 2014).

Studien visar att införandet av IFRS inte i någon grad har påverkat bolagens tillämpning av earnings management genom goodwillnedskrivningar. Det finns med andra ord inget ökat samband mellan earnings management i form av big bath eller income smoothing och goodwillnedskrivningar i och med införandet av IFRS.

Resultatet av undersökningen av de fyra påverkande faktorerna visar att endast bolagets storlek har en inverkan på goodwillnedskrivningarna. Korrelationen mellan variablerna tyder på att bolagets storlek påverkar goodwillnedskrivningarna i viss grad (medium grad enligt studiens definition) och att faktorernas påverkan har förändrats i och med införandet av IFRS. Detta genom avsaknaden av signifikans perioden innan IFRS infördes, men signifikans för de tre perioderna efter införandet.

Totalt sett påverkar inte övriga variabler nedskrivningarna av goodwillposten. Två av faktorernas påverkan på goodwillnedskrivningar har förändrats i och med införandet av IFRS. Det är VD-byte, som inte tycks påverka efter IFRS, samt ROA, som endast tycks påverka goodwillnedskrivningar perioden 2012-2014, det vill säga efter införandet av IFRS.

Sammanfattningsvis visar studien att IFRS inte har påverkat tillämpningen av earnings management genom goodwillnedskrivningar i den omfattning som AbuGhazaleh et al. (2011) har påvisat genom studier av bolag i andra länder. Det som framkommer i studien är att IFRS-reglerna gör det möjligt för large cap-bolag att tillämpa big bath, men att det krävs yttre omständigheter för att bolag ska utnyttja möjligheten. De olika faktorerna tycks heller inte påverka goodwillnedskrivningar i den utsträckning som tidigare forskning antyder och därigenom inte heller tillämpningen av earnings management. I genomsnitt verkar inte införandet av IFRS ha påverkat faktorernas inverkan, förutom avseende bolagets storlek.

5.3 Förslag till fortsatt forskning

Med grund i resultaten som har framkommit i denna studie samt att tidigare forskning menar att earnings management är mer förekommande i Europa jämfört med USA, skulle det vara av intresse att göra en jämförelse med andra europeiska bolag. Det vill säga, göra om denna studie, men på bolag noterade på andra europeiska börser. Detta för att undersöka förekomsten av earnings management i Sverige jämfört med andra länder i Europa.

Resultatet i vår studie visar ett samband mellan bolagets storlek och goodwillnedskrivningar. Eftersom vårt resultat visar att det finns ett samband mellan big bath och nedskrivningar av goodwill borde det finnas fler variabler som påverkar bolagens incitament att genomföra en nedskrivning av goodwillposten. Därför skulle det vara av intresse att undersöka om det finns ytterligare faktorer, förutom bolagets storlek som, påverkar nedskrivningarna.

I studien har det framkommit ett samband mellan earnings management metoden big bath och goodwillnedskrivningar. Det skulle därför vara intressant att genomföra en liknande studie, men från ett revisorsperspektiv. Detta kan göras antingen genom en enkätstudie eller en kvalitativ intervjustudie. Intervjuerna skulle exempelvis kunna göras med revisorer som reviderar börsnoterade bolag. Alternativt skulle enkäter kunna skickas till revisorer med frågor angående deras syn på regelförändringarna samt om de anser att bolag försöker utnyttja möjligheterna att tillämpa earnings management.

Av intresse är även att utvidga studien genom att undersöka bolagen som är noterade på mid cap vid Nasdaq OMX Stockholmsbörsen. För att en sådan studie inte skulle bli allt för omfattande, skulle antalet undersökta år kunna minskas. Vid en sådan studie skulle storleken på bolagen variera mer än vid denna studie. För att kunna göra en bättre jämförelse mellan perioderna före och efter införandet av IFRS skulle ytterligare år före införandet av IFRS behöva inkluderas.

Referenser

- AbuGhazaleh, N., Al-Hares, O. och Roberts, C. (2011). Accounting discretion in goodwill impairments: UK evidence. *Journal of International Financial Management & Accounting*, 22(3), pp.165-204.
- Ágota, K. (2014). Evaluation of the characteristics of goodwill in IFRS. *Annals of the University of Oradea, Economic Science Series*, 23(1), pp.641-648.
- Alves, S. (2013). The association between goodwill impairment and discretionary accruals: Portuguese evidence. *Journal of Accounting, Business & Management*, 20(2), pp.84-98.
- Ali, A. och Zhang, W. (2015). CEO tenure and earnings management. *Journal of Accounting and Economics*, 59(1), pp.60-79.
- Baboukardos, D. och Rimmel, G. (2014). Goodwill under IFRS: relevance and disclosures in an unfavorable environment. *Accounting Forum*, 38(1), pp.1-17.
- Barlev, B. och Haddad, J.R. (2007). Harmonization, comparability, and fair value accounting. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 22(3), pp.493-509.
- Beneish, M.D. (2001). Earnings management: a perspective. *Managerial Finance*, 27(12), pp.3-17.
- Bloom, M. (2009). Accounting for goodwill. *A Journal of Accounting, Finance and Business Studies*, 45(3), pp.379-389.
- Bryman, A. och Bell, E. (2011). *Business research methods*, (3rd edition). New York: Oxford University Press.
- Cairns, D. (2006). The use of fair value in IFRS. *Accounting in Europe*, 3(1), pp.5-22.
- Chalmers, K.G., Godfrey, J.M. och Webster, J.C. (2011). Does a goodwill impairment regime better reflect the underlying economic attributes of goodwill? *Accounting & Finance*, 51(3), pp.634-660.
- Churyk, N.T. och Cripe, B. (2011). Goodwill impairment: immediate write-offs. *The CPA Journal*, 81(1), pp.28-31.
- Darrrough, M.N., Guler, L. och Wang, P. (2014). Goodwill impairment losses and CEO compensation. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 29(4), pp.435-463.

- Deegan, C. och Unerman, J. (2011). *Financial accounting theory*, (second European ed). Maidenhead: McGraw-Hill Education.
- Defond, M.L. och Park, C.W. (1997). Smoothing income in anticipation of future earnings. *Journal of Accounting and Economic*, 23(2), pp.115-139.
- Elliott, J. och Shaw, W. (1988). Write-offs as accounting procedures to manage expectations. *Journal of Accounting Research*, 26(3), pp.91-119.
- Godfrey, J.M. och Koh, P-S. (2009). Goodwill impairment as a reflection of investment opportunities. *Accounting and Finance*, 49(1), pp.117-140.
- Gu, Z., Lee, C. och Rosett, J. (2005). What determines the variability of accounting accruals? *Review of Quantitative Finance and Accounting*, 24(3), pp. 313-334.
- Habib, A. och Haiyan, J. (2012). Managerial ownership-induced income smoothing and information asymmetry. *Pacific accounting review*, 24(2), pp.211-232.
- Habib, J. och Hamadi, F. (2012). Earnings management and board oversight: an international comparison. *Managerial Auditing Journal*, 27(1), pp.66-86.
- Hair Jr, J.H., Black, W.C., Babin, B.J. och Anderson, R.E. (2014). *Multivariate data analysis*, (7th edition). Harlow: Pearson Education Limited.
- Hall, S.C. (1993). Determinants of goodwill amortization period. *Journal of Business Finance & Accounting*, (20)4, pp.613-621.
- Hamberg, M. och Beisland, L-A. (2014). Changes in the value relevance of goodwill accounting following the adoption of IFRS 3. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 23(2), pp.59-73.
- Hamberg, M., Paananen, M. och Novak, J. (2011). The adoption of IFRS 3: the effects of managerial discretion and stock market reactions. *European Accounting Review*, 20(2), pp.263-288.
- Hayn, C. och Hughes, P.J. (2006). Leading indicators of goodwill impairment. *Journal of Accounting, Auditing and Finance*, 21(3), pp.223-265.
- Healy, P.M. och Wahlen, J.M. (1999). A review of the earnings management literature and its implications for standard setting. *Accounting Horizons*, 13(4), pp.365-383.
- Holme, I.M. och Solvang, B.K. (1997). *Forskningsmetodik – Om kvalitativa och kvantitativa metoder*, (2:14.uppl). Lund: Studentlitteratur.

- Horton, J., Serafeim, G. och Serafeim, J. (2013). Does mandatory adoption improve the information environment? *Contemporary Accounting Research*, 30(1), pp.388-423.
- Jooste, L. (2013). Investigating ethical perceptions of short-term earnings management practices. *International Journal of Emerging Markets*, 8(3), pp.282-299.
- Kirschenheiter, M. och Melumad, N.D. (2002). Can "big bath" and earnings smoothing co-exist as equilibrium financial reporting strategies? *Journal of Accounting Research*, 40(3), pp.761-796.
- Martinez, A.L. och Castro, M. A. R. (2011). Bond ratings and income smoothing in Brazil. *Latin American Business Review*, 12(2), pp.59-81.
- Mather, P. och Ramsay, A. (2006). The effects of board characteristics on earnings management around Australian CEO changes. *Department of Accounting and Finance*, 19(2), pp.78-93.
- Nasdaq OMX. (2012). Rules for the Construction and Maintenance of the NASDAQ OMX Nordic All-Share, List, Tradable and Sector Indexes. Hämtad 2015-05-17, från: https://indexes.nasdaqomx.com/docs/Methodology_OMXNORDIC.pdf
- Pajunen, K. och Saastamoinen, J. (2013). Do auditors perceive that there exists earnings management in goodwill accounting under IFRS? Finnish evidence. *Managerial Auditing Journal*, 28(3), pp.245-260.
- Pallant, J. (2010). *SPSS survival manual – a step by step guide to data analysis using SPSS*, (4th edition). Maidenhead: McGraw-Hill Education.
- Riksbanken. (2015). *Sök räntor & valutakurser*, Hämtad 2015-04-20, från: <http://www.riksbank.se/sv/Rantor-och-valutakurser/Sok-rantor-och-valutakurser/>
- Rusmin, R., Scully, S. och Tower, G. (2012). Income smoothing behavior by Asian transportation firms. *Managerial Auditing Journal*, 28(1), pp.23-44.
- Sevin, S. och Schroeder, R. (2005). Earnings management: evidence from SFAS no.142 reporting. *Managerial Auditing Journal*, 20(1), pp.47-54.
- Sundgren, S., Nilsson, H. och Nilsson S. (2013). *Internationell redovisning – teori och praktik*, (3:1.uppl). Lund: Studentlitteratur.
- Taktak, N. B. och Shabou, R. (2010). Income smoothing practices: evidence from banks operating in OECD countries. *International Journal of Economics and Finance*, 2(3), pp.140-150.

- Trost, J. (2012). *Enkätboken*, (4:2.uppl). Lund: Studentlitteratur.
- Thurén, T. (2007). *Vetenskapsteori för nybörjare*, (2:5.uppl). Malmö: Liber.
- Tucker, J. och Zarowin, P. (2006). Does income smoothing improve earnings informativeness? *Accounting Review*, 81(1), pp.251-270.
- Vetenskapsrådet. (2011). *Forskningsetiska principer inom humanistisk- samhällsvetenskaplig forskning*, Hämtad 2015-05-17, från: <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>
- Zucca, L. och Campbell, D. (1992). A closer look at discretionary writedowns of impaired assets. *Accounting Horizons*, 6(3), pp.30-41.
- Zhang, R., Lu, Z. och Ye, K. (2010). How do firms react to the prohibition of long-lived asset impairment reversals? Evidence from China. *Journal of Accounting and Public Policy*, 29(5), pp.424-438.
- Österholm, P. (2010). The effect on the Swedish real economy of the financial crisis. *Applied Financial Economics*, 20(4), pp.265-274.

Appendix 1; EURO-kurser

Detta appendix innehåller EURO-kurserna som användes vid beräkningarna för de bolag som inte hade svenska årsredovisningar, och hade EURO som redovisningsvaluta. Valutakurserna inhämtades från Riksbankens (2015) hemsida. Det var inte möjligt att erhålla kursen vid bokslutsdagen, det vill säga 31/12, utan den senaste tillgängliga kursen för det undersökta året valdes. Datum samt kurserna visas i tabellen nedan. De datum som anges räknas i denna studie som bokslutskursen för det aktuella året.

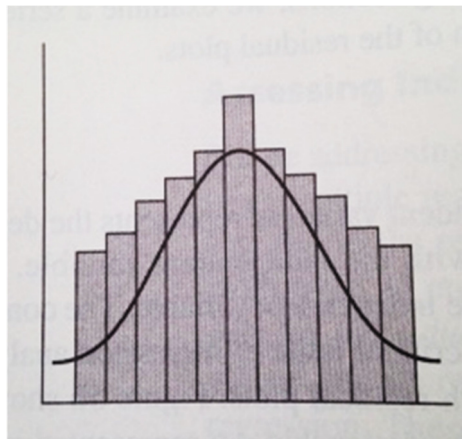
DATUM	EUR MOT SEK
2001-12-28	9,4190
2002-12-30	9,1925
2003-12-30	9,0940
2004-12-30	9,0070
2005-12-30	9,4300
2006-12-29	9,0500
2007-12-28	9,4735
2011-12-30	9,9447
2012-12-28	8,6166
2013-12-30	8,9430
2014-12-30	9,5155

Appendix 2; histogram

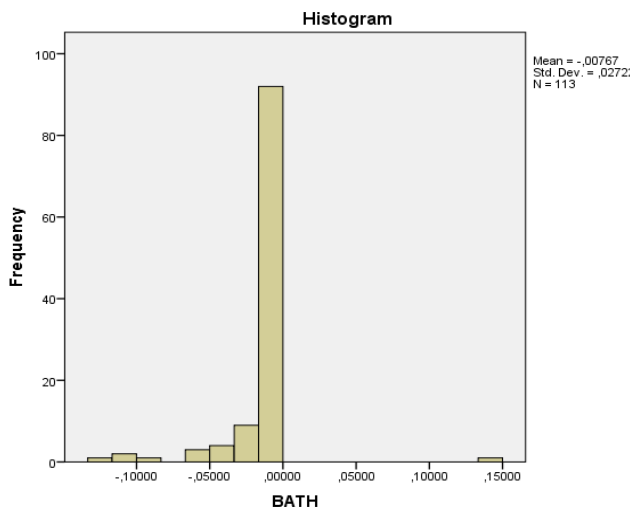
Nedan visas histogram över variabelernas fördelning. Dessa skapades för att undersöka om variabelerna var normalfördelade eller inte, vilket krävs för vissa typer av statistiska analysmetoder. Vid test av normalfördelningen genom histogram där variabelvärdena går att utläsa genom staplarna, kan den klockformade kurvan, normalkurvan, som visas i histogram 1, läggas till (Hair et al., 2014:36). För att normalfördelning ska anses föreligga bör variabelvärdena följa normalkurvan.

Histogram 2 till 7 visar fördelningen hos samtliga av studiens variabler, både beroende och oberoende. Histogrammen visar att variabelerna ROA, LEV samt VD-byte kan anses som normalfördelade, medan BATH, SMOOTH, GWNED samt SIZE är snedfördelade. I histogrammen för de snedfördelade variabelerna visas att dessa inte följer den normalkurva som histogram 1 visar. För att göra variabler mer normalfördelade kan värdena logaritmeras (Pallant, 2010:92). Med grund i att BATH och SMOOTH innehöll värden mindre än 0, kunde dessa inte logaritmeras. GWNED samt SIZE däremot kunde logaritmeras. Histogram 8 och 9 visar variabelerna GWNED och SZE efter logaritmering. Där framkommer det att variabelerna efter förändringen är att anse som normalfördelade.

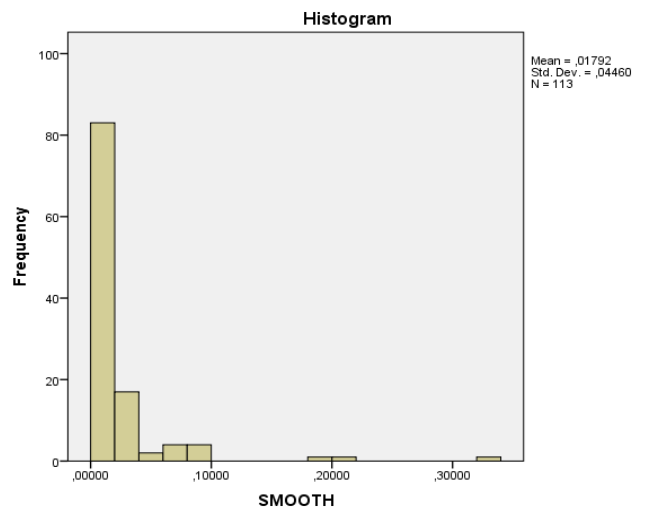
Histogram 1: Normalfördelning (Hair et al., 2014:180)

Histogram 2: BATH

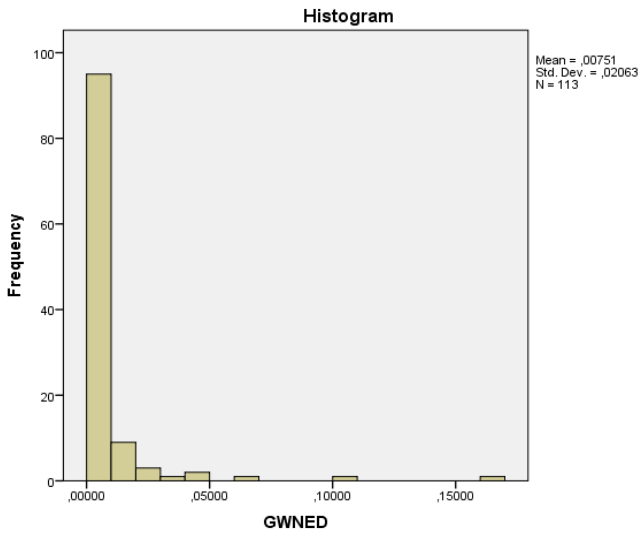

Histogram 3: SMOOTH

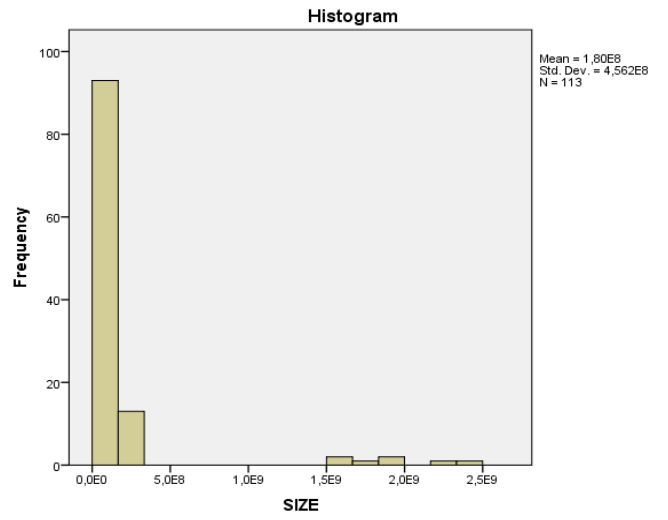

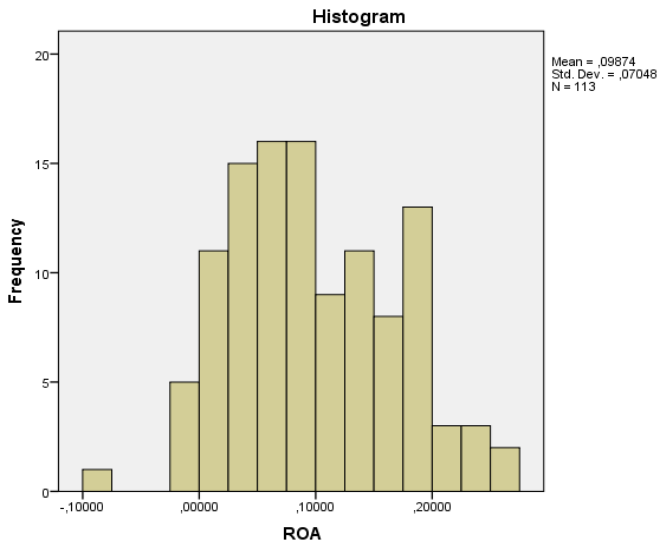
Histogram 4: GWNED

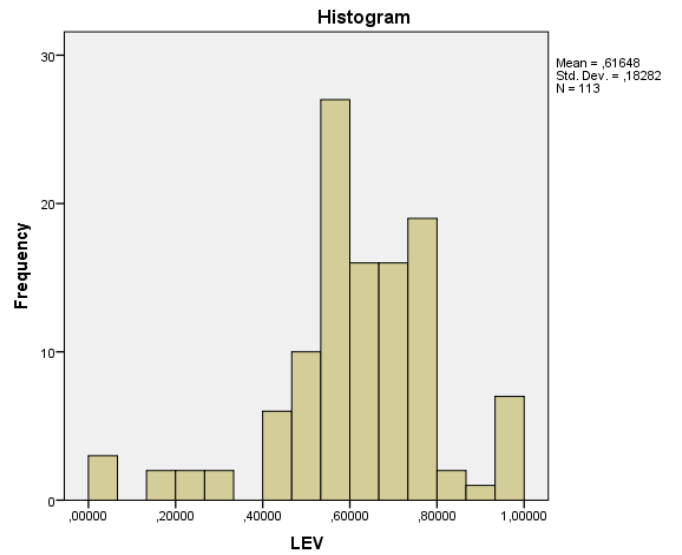
Histogram 5: SIZE

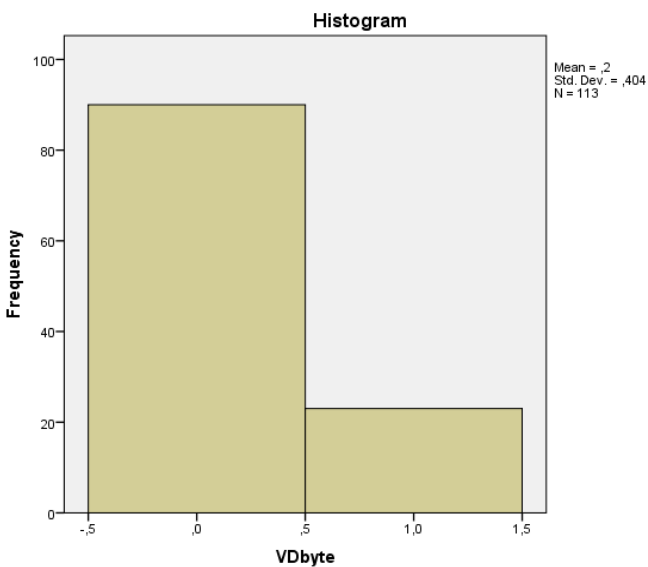
Histogram 6: ROA

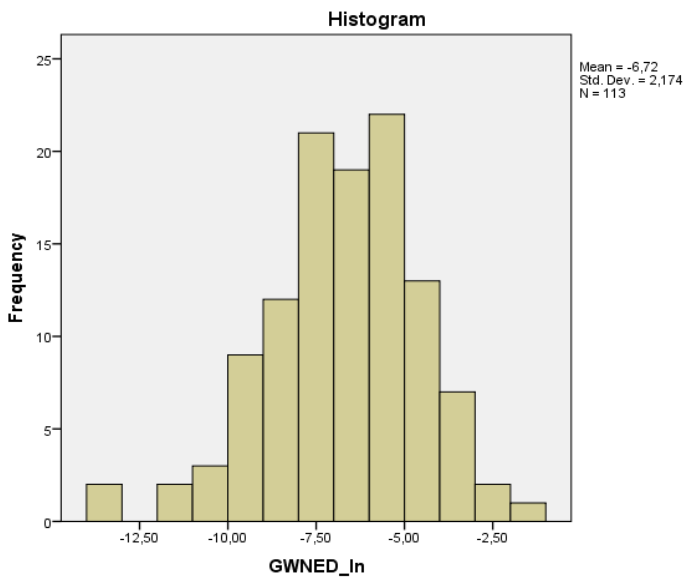
Histogram 7: LEV

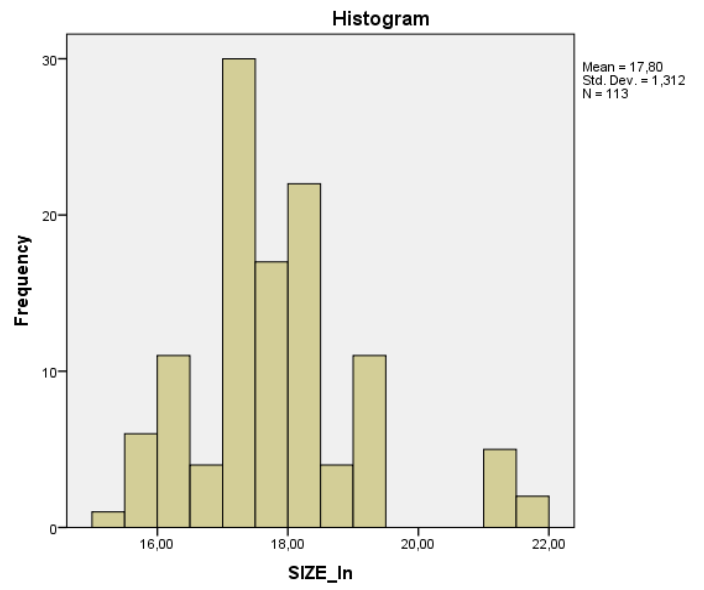
Histogram 8: VD-byte

Histogram 9: GWNED, logaritmerad

Histogram 10: SIZE, logaritmerad

Appendix 3; spridningsdiagram

Nedan presenteras 12 stycken spridningsdiagram som visar spridningen på big bath och income smoothing mot goodwillnedskrivningar för samtliga undersökta perioder. Diagrammen presenteras som ett komplement till de tabeller som beskrivs i empiri och analyskapitlet där BATH respektive SMOOTH är den beroende variabeln och GWNED är den oberoende. Diagrammen presenteras för att öka förståelsen över tabellernas värden och ge en visuell bild. Det positiva eller negativa tecknet på korrelationskoefficienten i tabellerna visar lutningen på linjen i diagrammen och koefficientens värde visar hur samlade variabelernas värden är omkring linjen. Om det fanns ett starkt samband mellan variablerna skulle observationerna vara nära den rätta linjen och vid svagare samband skulle observationerna vara mer utspridda. Ju högre korrelationen är mellan variablerna, desto fler observationer kring linjen.

Diagram 1 och 2 visar spridningen mellan variabelvärdena för BATH och SMOOTH mot GWNED för samtliga undersökta perioder. Diagram 3 till 10 visar spridningen för varje period, med början i den första perioden. Spridningen skiljer sig på ett märkbart sätt mellan samtliga perioder, där period 3 är den period där spridningen mellan observationerna är minst. Det kan utläsas genom samlingen av ”prickar” som finns strax intill den röda linjen, samt att det är få ”prickar” som markant avviker från linjen. Slutligen presenteras diagram 11 och 12 som är en sammanställning för samtliga perioder efter införandet av IFRS. Dessa visar en något jämnare fördelning för variabeln BATH jämfört mot variabeln SMOOTH. Som diagrammen nedan visar råder det inte ett linjärt samband mellan variablerna i någon av de undersökta perioderna. Siffran inom parentes i diagrammen nedan är numret på den tabell i kapitel 4 där relationen mellan variablerna presenteras.

Diagram 1 (7): BATH och GWNED

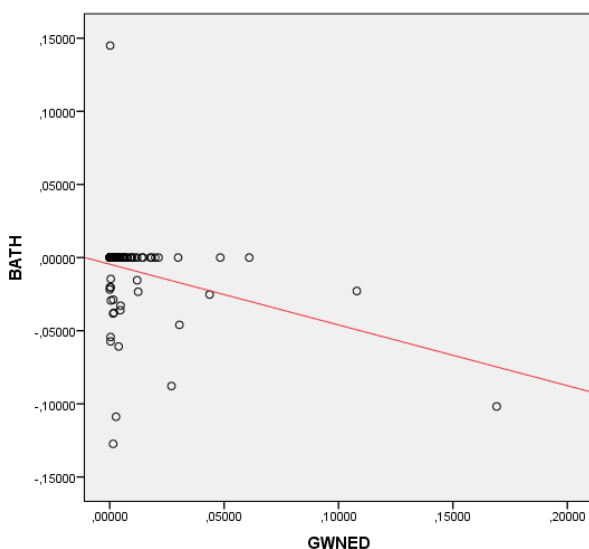

Diagram 2 (8): SMOOTH och GWNED

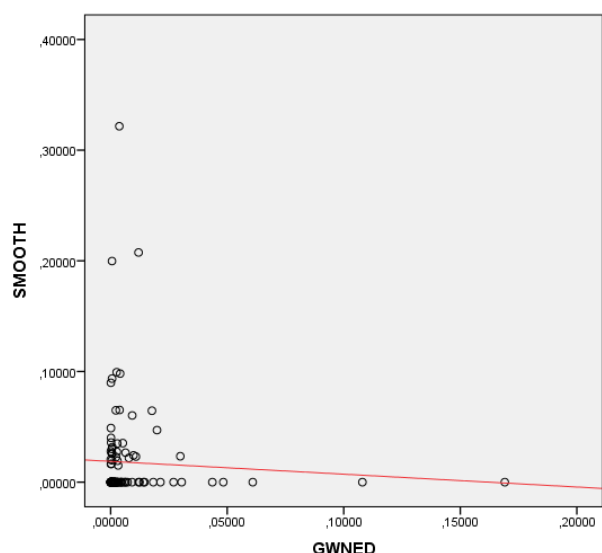

Diagram 3 (9): BATH1 och GWNED1

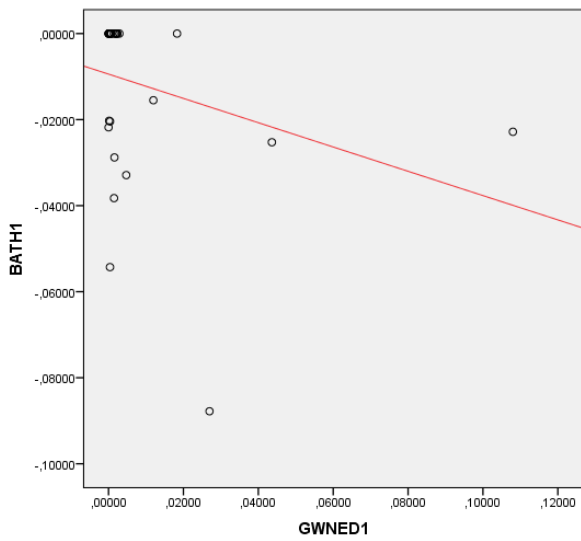

Diagram 4 (10): SMOOTH1 och GWNED1

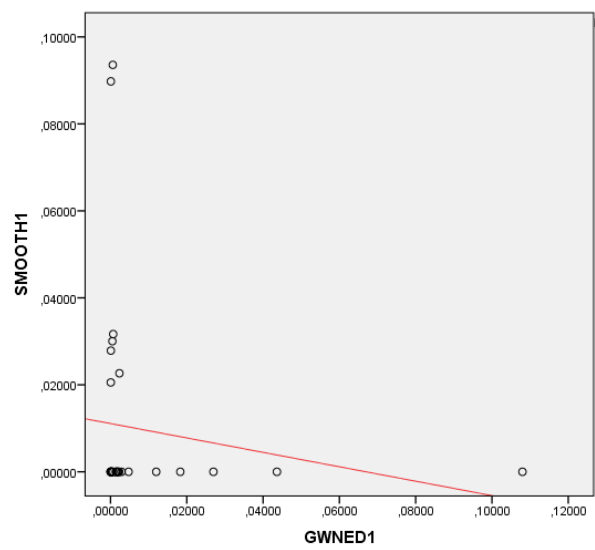

Diagram 5 (11): BATH2 och GWNED2

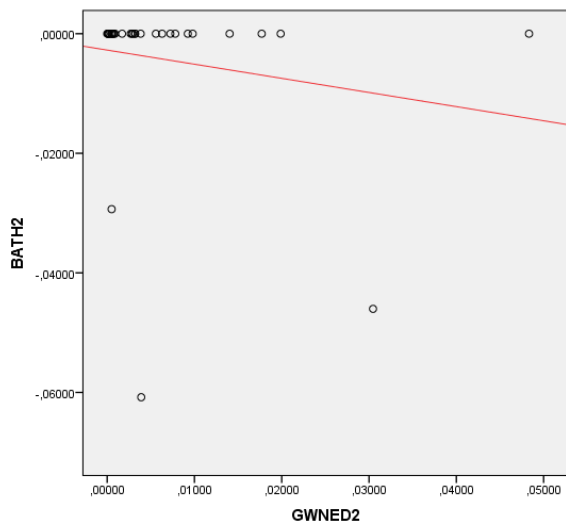

Diagram 6 (12): SMOOTH2 och GWNED2

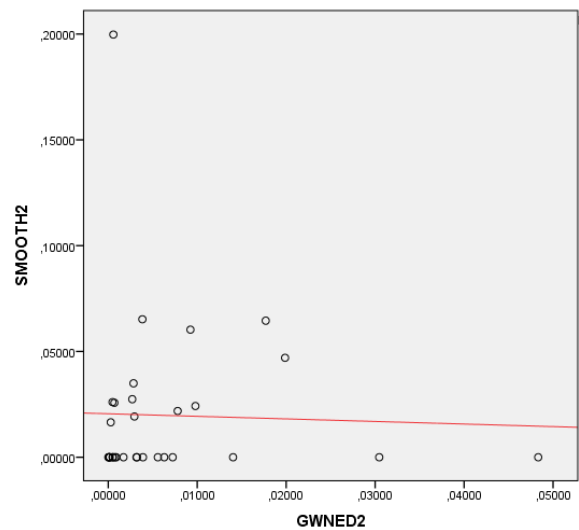

Diagram 7 (13): BATH3 och GWNED3

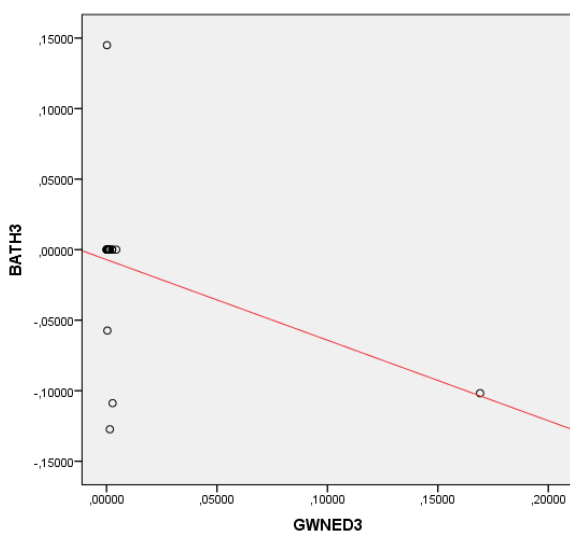

Diagram 8 (14): SMOOTH3 och GWNED3

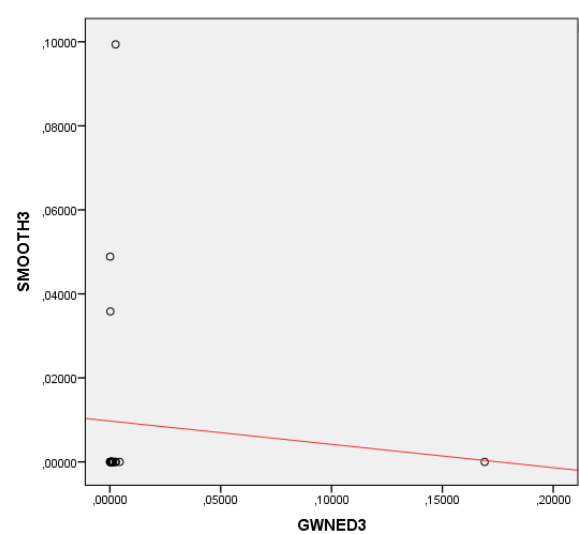

Diagram 9 (15): BATH4 och GWNED4

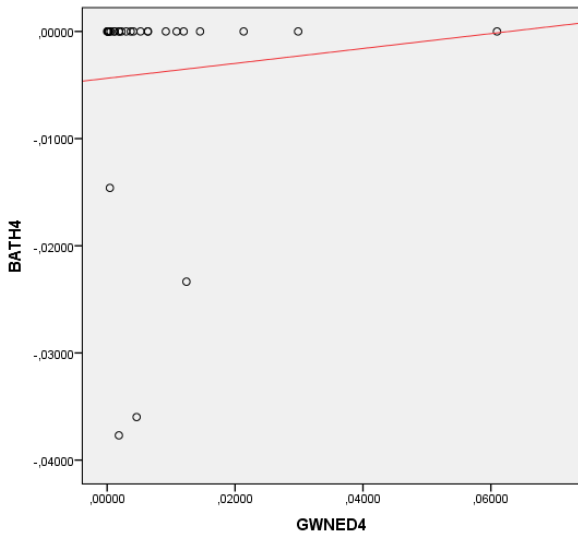

Diagram 10 (16): SMOOTH4 och GWNED4

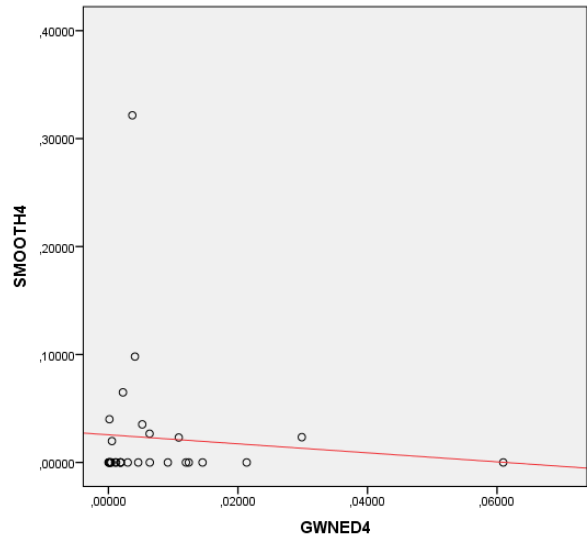

Diagram 11 (17): BATH IFRS och GWNED IFRS

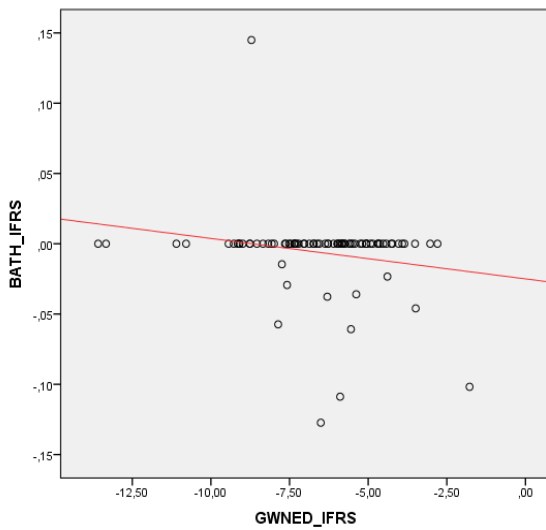

Diagram 12 (18): SMOOTH IFRS och GWNED IFRS

